

HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

XXXIII. ÉVFOLYAM

2021. 5. SZÁM

TARTALOM

A szükséges szemléletváltás	2
„Áldozat nélkül nincs nagy cselekedet”	3
Aki holnap abbahagyja a tanulást, már holnapután tanulatlanak számít	4
A repülőnap, másként	6
Vezénylőként a nap 24 órából áll	8
„A hónap katonája”: Horváth Gábor őrmester	10
Életképek	12
A híradók és elektronikai szervezetek napján	14
Meteorológiai altisztek a repülés biztonságáért	16
Hagyományápolás és honvédelem	17
A huszárság múltja, jelene és jövője (2.)	18
Improvizált zónavédelmi taktika (2.)	20
A hibázás életekbe kerülhet	22
A távoktatás jelene és lehetőségei	24
Fegyvertesztelesek	26
A méhkolóniában is megvan mindenkinek a feladata	28
Vadászati világkiállítások Magyarországon	29
Bajtársi találkozó – történelmi helyszínen	30
Néhány jótanács a nátha kezelésére	30
Humor	32
Impresszum	31
Történelmi visszaemlékezés. Egy '56-os hős Olaszországból	32

(16. oldal)

A szükséges szemléletváltás

A Magyar Honvédség folyamatos megújulása nemcsak a személyi és technikai változásokat, hanem a szemléletváltoztatás szükségességét is magával hozta. A kor szinte legmodernebb haditechnikai eszközei sorra érkeztek és érkeznek, készen rá, hogy az arra hivatott és hozzáértő kezekben akár éjjel, akár nappal, akár bonyolult körülmények között is garantálhassák hazánk, Magyarország és a magyar emberek biztonságát. A még mindig velünk lévő világgjárvány rámutatott arra, hogy a jól kiképzett és lojális katonákra nemcsak fegyveres konfliktusokban van szükség. Ezt a Magyar Honvédség teljes állománya példásan meg is mutatta a kórházakban, közterületeken vagy akár a határon úgy, hogy közben dühöngött a járvány, nem téve különbséget katonára és civil között.

A kiképzés azonban ebben az időszakban sem állhat meg. Amikor a világ lélegzethez jutott, gyorsan és rugalmasan kellett pótolni az elmaradt felkészítéseket. Az ilyen hirtelen változások megkövetelik, hogy szükség esetén kilépjünk a komfortzónánkból, és mindenki a maximális szinten, vagy akár egy kicsit afölött teljesítsen. Ez a szemléletváltás, valamint a hivatás szeretete erőt ad a Magyar Honvédségben szolgálatot vállaló valamennyi katonának, de legfőképpen a legénységi és az altiszti állományoknak; hiszen mi vagyunk azok, akik kezében e modern haditechnikai eszközök „hangszerként szólnak meg”. E váltás érdekében folyamatos az altisztképzési rendszer strukturális finomhangolása, és vele párhuzamosan zajlik a tananyagtartalom optimalizálása. Folytatódik az Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam (ÖVAT), ahol a hallgatók megismerik a stratégiai gondolkodás alapjait, hogy javaslataikkal minél hatékonyabban legyenek képesek támogatni parancsnokaik vezető tevékenységét.

A V4-országok vezénylőzászlósai október közepén látogatást tettek hazánkban. Több alakulatot meglátogatva érdeklődéssel figyelték a hadseregben folyó változásokat, és elismeréssel méltatták azokat. Ez is egyfajta visszajelzés a tekintetben, hogy a haderő személyi állománya, az altiszti kar jó irányban fejlődik. Annak érdekében, hogy a Magyar Honvédség a régió meghatározó haderejévé váljon, még rengeteg munkát kell elvégezni. Azt gondolom, hogy most minden adott ahhoz, hogy erős hittel, erős akarattal megvalósítsuk céljainkat.

Tömösközy Tamás Kálmán törzsszázlós

„Áldozat nélkül nincs nagy cselekedet”

Egy tartalékos altiszt szolgálatának állomásai

A hazáért, a Magyar Honvédségért való elköteleződés már gyerekkor óta egyik nagy vágyam volt. A gimnáziumi évek alatt hallottam arról, hogy újra előtérbe került az önkéntes tartalékos katonai szolgálati rendszer, ezért úgy döntöttem, hogy az egyetem első évében önkéntes műveleti tartalékos (ÖMT) katonának jelentkezem.

2013 nyarán sikerült is abszolválnom az alapkiképzést a Magyar Honvédség Altiszti Akadémián (Szentendre), majd ezt követően elkezdődött a megfelelő beosztás keresése. Nem kellett sokáig kutatnom, még abban az évben kaptam egy felkérést a 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóaljhoz (Szolnok). Be is hívtak személyi elbeszélgetésre, amin alkalmasnak találtak arra, hogy a felajánlott beosztást betöltszem, így 2014-ben tartalékos törzsrőmesterként altiszti állományba kerültem és megkezdtem szolgálatomat a Magyar Honvédségnél. A szolnoki évek izgalmasan és érdekesen teltek, hiszen ekkor még nagyon új volt számomra a honvédség világa és a katonák mindennapi élete.

2016 nyarán átkerültem a Magyar Honvédség Altiszti Akadémiára (Szentendre), ahol kiképző altiszti beosztást töltöttem be tartalékos altisztként. Nagy örömmel és elhivatottsággal vágtam bele az új feladatkörbe, amelynek köszönhetően számos kapcsolatra tettem szert. Több különböző típusú kiképzést tartottam a hivatásos, a szerződéses és az önkéntes tartalékos állományba tartozó katonáknak egyaránt. Időközben diplomát szereztem a Debreceni Egyetem Sport- és Rekreációs Szakán. Ez azért volt számomra fontos, mert a honvédség kötelei között több olyan beosztás van, amely ezzel a végzettséggel tölthető be.

2017 tavaszán a Magyar Honvédség Hadkiegészítő, Felkészítő és

Kiképző Parancsnokság (Budapest) Sportszázada megkereste az Altiszti Akadémiát azzal a kéréssel, hogy szervezzen alapkiképzést a század kötelékében szolgáló élsportolóknak. Kiképzőként én is részt vehettem az alapkiképzés lebonyolításában, majd a Sportszázadnál beosztott altisztként folytathattam pályafutásomat. Mivel szeretem a kihívásokat, úgy éreztem, ez megfelelő feladatkör számomra, hiszen a sport mindig is szerves része volt az életemnek. Megtiszteltetés volt számomra, hogy közreműködhettem a kiemelkedő sportolók hazai és nemzetközi katonai versenyeken való részvételének szervezésében és lebonyolításában.

2019-ben értesültem a területvédelmi ezredek, zászlóalj megalkulásáról, valamint arról, hogy Nyíregyháza közelében vannak betölthető tartalékos altiszti beosztások. Kaptam is az alkalmon, mivel én magam is nyíregyházi vagyok. Ezért benyújtottam pályázatomban a Magyar Honvédség 2. vitéz Vattay Antal Területvédelmi Ezred egyik üres beosztására. A személyi beszélgetést, valamint az önéletrajzom tüzetes átvizsgálását követően alkalmasnak találtak arra, hogy tartalékos főtörzsrőmesterként átvegyenek, és a Hadművelési és Kiképzési Főnökségen szolgáljak tovább beosztott altisztként. Feladatkörömben leginkább az alárendelt területvédelmi zászlóalj kiképzésének összehangolásával, lebonyolításával, tervezésével foglalkozom, de sűrűn

Csillagtúrán az altiszti alaptanfolyam idején

előfordul, hogy éppen a hadművelési feladatokba kell besegítenem.

Így jutottam el 2021 tavaszán az alap altiszti, majd azt követően a kiképző altiszti tanfolyamra, melyeket eredményesen teljesítettem.

Az elmúlt közel nyolcéves aktív szolgálati időm alatt sok mindent tapasztaltam. Rájöttem, hogy ez a hivatás a szépségein kívül sok kihívással is jár, amit nemcsak hivatásos vagy szerződéses, hanem tartalékos katonaként is ugyanúgy át lehet érezni, hiszen tartalékosként részt vettem én is több hónapos határszolgálati feladatokban, tanfolyamokon, gyakorlatokon, akárcsak hivatásos és szerződéses bajtársaim. Ez erősítette meg bennem a jelenlegi alakulatom jelmondatának értelmét: „Áldozat nélkül nincs nagy cselekedet.”

Bartha Ádám Tibor t. főtörzsrőmester
Fotó: A szerző archívuma

Aki holnap abbahagyja a tanulást, már holnapután tanulatlannak számít

Immár kilencedik alkalommal rendezték meg az Acélkocka Altisztképzési Rendszer legmagasabb szintű tanfolyamát, az Összhaderőnemi vezető altiszti tanfolyamot (ÖVAT-9). A Szentendrén indult kurzust Kaló Miklós alezredes, a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia megbízott parancsnokhelyettese nyitotta meg, aki beszédében kiemelte: a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia Altisztképző Központ az általános katonai-vezetői felkészítés keretében, a parancsnokságokon vagy egységszintű törzsekben szolgáló vezető altisztek szolgálatához ad releváns ismereteket, tudást.

Az ÖVAT-9 résztvevői

A képzésben a Magyar Honvédség katonai szervezetei által delegált vezető altisztek vesznek részt. A tanfolyam célja, hogy a hallgatók a kurzus végére magas szintű katonai műveltséggel és megalapozott vezetői tudással rendelkezzenek, amelyet akár egység- és magasabb szintű vezető altiszti beosztásokban is képesek alkalmazni békeidőszakban és különleges jogrend bevezetése esetén. A képzés felkészíti az altiszti kar törzsszázadosi beosztásba tervezett tagjait, egységszintű rangidős altiszteit arra, hogy harcászati, hadműveleti és stratégiai szinten egyaránt képesek legyenek a parancs-

nokok, vezetők melletti közvetlen tanácsadói feladatok elvégzésére, elősegíti a résztvevők képességeinek kiteljesítését, a vezető altisztek motiválását. A képzési tematika a biztonsági környezet kihívásait és a hallgatók igényeit, elvárásait egyaránt figyelembe véve, évről évre módosul, fejlődik.

A tanfolyam négy modulból épül fel. A *Kommunikáció elmélete és gyakorlati oktatása* már elkezdődött. A modulvezető a gyakorlatiasságra alapozva a beszédek és írásművek elkészítésén keresztül a mindennapi feladatellátáshoz szükséges kommunikációs technikákkal vérteti fel a hallgatókat. A tanfo-

lyam további részében az *Általános katonai ismeretek*, a *Vezetélmélet gyakorlata*, valamint a *Stratégia és hadművelet* modulok keretében részesülnek széles körű oktatásban a résztvevők.

A kurzus egyik kiemelt jelentőségű eseménye a meghívott külföldi vezető altisztek részvételével megszervezett *Nemzetközi hét*. Ez az öt nap lehetőséget biztosít a hallgatók számára, hogy megismerjék egymás kiképzési és felkészítési rendszereit, valamint stratégiai gondolkodását. Az angol nyelvű kommunikáció gyakorlása és fejlesztése szintén kiemelt szerepet kap a felkészülés során.

Összességében elmondható: a hallgatók a tanfolyam elvégzését követően, az itt megszerzett tudás birtokában, a szükséges ismeretekkel felvértezve képesek lesznek magabiztosan ellátni feladataikat itthon és nemzetközi környezetben egyaránt.

Tartanunk kell a lépést

Az ÖVAT-9 egyik résztvevőjét, Székér Péter zászlóst arról kérdeztem, miért lesz számára hasznos ez a tanfolyam.

Székér Péter zászlós

– „A jó pap is holtig tanul” mondas véleményem szerint igaz a katonai pályára is. Rangidős altisztként fontosnak tartom a tudásanyag gyarapítását és a fejlődni akarást. Úgy érzem, a mai rohanó társadalomban tartanunk kell a lépést a technikai fejlődéssel, amihez nem elegendő a kor kihívásainak megfelelő fegyverzet, technikai eszközök megvásárlása, hanem kell hozzá a jól kiképzett, kellően felkészített kezelőállomány is. A katonákat eredményesen felkészíteni ezen feladatokra csak modern, 21. századi oktatással, tanfolyamrendszerrel és megfelelően felkészült oktatói gárdával lehet. Meg kell találnunk a hangot a mai fiatalokkal, és ezzel párhuzamosan szót kell érteni az idősebb kollégákkal is. Feladatunk a toborzás, felkészítés, motiválás és a pályán tartás. Ehhez elengedhetetlen a saját tudásanyag folyamatos bővítése, az új eljárásrendek megismerése és az ehhez szükséges

oktatásokon való részvétel. Newton D. Baker (1871–1937) amerikai politikus, hadügyminiszter szerint: „Aki ma diplomát szerez, és holnap abbahagyja a tanulást, már holnapután tanulatlannak számít.” Ezért nem dőlhetünk hátra az irodai székkünkben, és nem mondhatjuk azt, hogy én már eleget tanultam!

Az itt töltött öt hónap alatt szeretnék megszerezni egy olyan hasznos tudásanyagot, amellyel még értékebb tagja lehetek a katonai szervezetnek. Fontos, hogy a megszerzett tudást a mindennapok során is tudjam kamatoztatni, és az elsajátított ismeretanyagot ne csak elméletben, de gyakorlatban is magabiztosan tudjam hasznosítani. Eredményesebbé váljon ezáltal a parancsnok-vezénylőzászlós munkakapcsolat. A megszerzett tudással magabiztosan vezesse a beosztott állományt, és inspiráljam őket a még szélesebb körű tudásanyag elsajátítására. Nem utolsósorban szeretnék aktív tagja lenni a tanfolyam közösségének, és kiépíteni egy jövőbe mutató kapcsolati tőkét, amelyen keresztül bizalommal fordulhatunk egymás felé, megoszthatjuk tapasztalatainkat, elmondhatjuk véleményünket. Reményeim szerint január 28-án büszkén és elégedetten, új képességekkel felvértezve térek haza, és azt tudom mondani a kollégáimnak, hogy igen, ettől a tanfolyamtól többet kaptam, mint amit vártam.

Megfelelni a kihívásoknak
Szabó Mihály zászlós nagy reményekkel és elvárásokkal kezdte a tanfolyamot.

– Nagy öröm számomra, hogy százados szintű vezénylőzászlósként részt vehetek a Magyar Honvédség legmagasabb szintű, altisztek felkészítését szolgáló tanfolyamán. Amit a kurzusról olvastam és hallottam: olyan korszerű katonai műveltséget és vezetői tudást kap a képzésen részt vevő, hogy feladatát magas színvonalon lesz képes ellátni. A négymodulos képzés kiszélesíti a látókörünket, összefoglaló tudást ad a Magyar Honvédség struktúrájáról,

Szabó Mihály zászlós

humánstratégiájáról, Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról, valamint nagy segítséget nyújt a kommunikációs képességek fejlesztésében.

Vezénylőzászlósként magasabb szintű vezetélméleti ismeretekre van szükségem, hogy jobban megismerjem és megértsem a Magyar Honvédség felső vezetésének célkitűzéseit, elvárásait. Kevés tudással rendelkezem a stratégiai gondolkodás terén, ezért szeretném, ha a tanfolyam elvégzése után nagyobb rálátásom lenne a katonai vezetés döntéseinek okaira, így jobban támogatnám a közvetlen parancsnokom munkáját. Reményeim szerint az ÖVAT elősegíti egy hatékonyságra törekvő, új szemléletmód kialakítását és elsajátítását, valamint a küldetésorientált vezetés struktúrájának és eljárásainak, módszereinek megismerését.

Szeretném, ha az oktatóimmal és csoporttársaimmal személyes jó kapcsolat alakulna ki, és ebből még tőkét is tudnánk kovácsolni a jövőre nézve. Így aztán sokkal hatékonyabban leszünk képesek a későbbiekben együtt dolgozni, segíteni egymás munkáját, intézni a szolgálattal kapcsolatos ügyeket. A mai világban nem szükséges naponta találkoznunk ahhoz, hogy segítségére lehessünk egymásnak. Minden tudásommal és erőmmel arra töreksem, hogy megfeleljek a tanfolyam kihívásainak.

ÖVAT-9

Fotó: Koncz Csaba törzsőrmester

A repülőnap, másként

Nagy Zsolt zászlóst, a Magyar Honvédség 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis csoportparancsnokát (Repülő Harcbiztosító és Üzemeltető Zászlóalj, Légiforgalmi Irányító Központ, Repülésbejelentő Csoport) kérdeztem az augusztusban megrendezett Nemzetközi Repülőnap és Hadi-technikai Bemutatón szerzett tapasztalatairól.

– Köszöntelek az olvasók nevében! Kérlek, pár mondatban mu-

tasd be magad és az eddigi katonai pályádat.

– A pályaválasztásom, mint oly sokunknak, erős alapon nyugodott, hiszen édesapám katonatiszt volt, így a példáját követve én is katona szerettem volna lenni. Céлом elérésének érdekében 1991-ben bevonultam a szolnoki Repülőgépszerező és Légvédelmi Szakközépiskolába, légvédelmi rakétás szakra. Ott az érettségi mellé elektronikai műszerész szakmát is kaptam. Mivel továbbra is vonzott az elektronika, a szakközépiskola el-

végzése után a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolán működő egyéves tiszthelyettesi iskolába jelentkeztem lokátorüzemeltető tagozatra. Az iskola elvégzése után 1996-ban avattak őrmesterré. Első beosztásomat Városföldön kaptam, ahol 2007-ig szolgáltam különböző beosztásokban. Az alakulat megszűnése után vadászirányító asszisztensként dolgozhattam tovább Kecskeméten, majd egy hosszabb ellátó altiszti kitérőt követően 2019-ben foglaltam el a repülőbázison a jelenlegi, csoportparancsnoki beosztásomat.

– A Repülésbejelentő Csoport sokak előtt talán kevésbé ismert, ezért kérlek, vázold fel a felépítését, milyen összetételben, mivel foglalkoztok, hogyan vesztek részt a repülések végrehajtásában.

– A bázis szervezeti felépítése meglehetősen bonyolult, sok olyan részleg található itt, ami még az itt dolgozók egy része előtt is ismeretlen. Az egyik ilyen a Repülésbejelentő Csoport, ami a Légiforgalmi Irányító Központ része. Jelenleg 11 főből áll, a feladatokat egy csoportparancsnok, továbbá öt repülésbejelentő altiszt és ugyancsak öt tájékoztató honvédelmi alkalmazott látja el. A 24 órás repülésbejelentő szolgálat, váltásonként két fővel – jellemzően

Nagy Zsolt zászlós: folyamatosan igyekszünk megfelelő szinten tartani az ismereteinket

Vegyes kötelék

egy altiszt és egy honvédelmi alkalmazott –, a légiforgalmi irányítótoronyban kialakított helyiségben végzi munkáját. A szolgálat főbb feladatai közé tartozik egyebek mellett a repülési tervek vétele, ellenőrzése és továbbítása a HungaroControl repülésbejelentő irodája felé, valamint a jóváhagyott repülési tervek szétosztása. Ezenkívül elengedhetetlen az állami repülésekhez szükséges légterek igénylése, az igénybevétel koordinálása a HungaroControl légtérgazdálkodó csoportjával, ami szintén a mi dolgunk. A MILAIP (Katonai Légiforgalmi Tájékoztató Kiadvány) módosításához és kiegészítéséhez, valamint a katonai NOTAM- (notice to airmen) értesítésekhez szükséges, repülőtérre vonatkozó változásokat rendszeresen továbbítjuk a MILAIS (Katonai Légiforgalmi Tájékoztató Szolgálat) számára. Összeállítjuk a repülés előtti tájékoztatót (Pre-Flight Information Bulletin – PIB) a légi jármű-személyzet számára, valamint végrehajtjuk a légiforgalmi tájékoztatásokban szereplő információk pontatlanságára utaló repülés utáni tájékoztatás (Post Flight Information – PFI) vételét a repülőszemélyzettől, majd a kapott információt továbbítjuk a MILAIS felé. A fentiekén kívül a repülésekkel kapcsolatos összes adatot dokumentáljuk, nyilvántartjuk és természetesen jelentjük az előjáró szolgálatok számára, illetve az eset-

leges határnyitások kérése a társzervektől (Határrendészet, NAV) is a váltás munkájának részét képezi. A kollégákkal szembeni elvárások közé tartozik az irodai szoftverek magas szintű ismerete, a gyors problémamegoldó és multitasking (többfeladatos) képesség, a precíz és megbízható munkavégzés. Az aktuális repülésekkel kapcsolatos intézkedéseket, rendeleteket naprakészen ismerni kell, hiszen alkalmazásuk elengedhetetlen. A repülés nemzetközi nyelve az angol, ezért a nyelvismeret előírás az állományunk részére.

– Az idei Nemzetközi Repülőnap és Hadi-technikai Bemutató megnyílt, változtatta meg a szolgálat megszokott munkáját?

– Egy repülőnap lebonyolítása mindig nagy kihívás, így a mostani is az volt. A Magyar Honvédség utoljára 2013-ban szervezett hasonló rendezvényt Kecskeméten, azóta a csoportunk összetételben átalakult, így a kollégák jelentős része még nem rendelkezhetett ilyen jellegű tapasztalattal. Szerencsére az állományunk magasan képzett, illetve folyamatosan igyekszünk megfelelő szinten tartani az ismereteinket. Érdekes módon a két fő nap, a szombat és vasárnap kevesebb munkát tartogatott a szolgálat számára, hiszen akkor egy nagyon komolyan, szinte óramű pontossággal megtervezett program szerint zajlottak az események, amire minden résztvevő alapo-

san felkészült. Természetesen ilyenkor sem eseménytelenül telik el a 24 óra, azonban a munka dandárja az előkészítő időszakra esett. A valódi, kemény kihívást a külföldi és belföldi meghívottaknak az érkezése és a repülőnapot követő indulása jelentette számunkra. Folyamatosan figyelni kellett a beérkező repülési terveket, valamint a hozzájuk tartozó késési, illetve törlési üzeneteket annak érdekében, hogy a repülőgépek érkezésének és indulásának tervezett időbeosztása, az úgynevezett Slot Time (résidő) tartható legyen. Ezenkívül a társzervek (Határrendészet, NAV, HungaroControl) és az előjáró szolgálatok folyamatos tájékoztatása, a rádióforgalom hallgatása, a repülőgépek útjának számítógépen történő követése és a feladatok végrehajtása közben felmerült problémák megoldása jelentette a munkánk nagy részét. Az érkezések, gyakorlások, majd később az indulások után következett az adott napi repülések és jelentések dokumentálása, továbbítása, valamint a következő napra történő felkészülés. Előjáróinkkal egyetértésben az a döntés született, hogy a jelentősen megnövekedett feladatok miatt a napi szolgálatot még két fővel kiegészítjük (mely szolgálatnak magam is tagja voltam), így optimálisan tudtuk elosztani a teendőket.

– Milyen tapasztalatokkal zártok a repülőnapot, és azokat mire tudjátok majd felhasználni?

A Nemzetközi Repülőnap és Hadi-technikai Bemutató kiváló lehetőséget biztosított a képességeink felmérésére, az új módszerek kidolgozására, a jelenleg alkalmazott eljárások felülvizsgálatára és azok esetleges módosításának átgondolására. A jövőre nézve rávilágított, hogy a tervezett közös katonai-polgári felhasználás és a várható amerikai beruházás által generált megnövekedő forgalom miatt a szolgálat létszámát (és ezáltal az állományét is) növelni szükséges, az infrastruktúrát pedig bővíteni, modernizálni kell.

Bács Attila törzsszázlós

Fotó: Kiss Mária ha., Nagy Gábor

Vezénylőként a nap 24 órából áll

A Magyar Honvédség KFOR Kontingens 24. váltása 2021 márciusában utazott ki Koszovó műveleti területre, és ez év szeptemberében érkezett haza. Nagy Gergely főtörzsőrmestert, a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj 1. Manőverszázadának vezénylőzászlósát a misszió alatt szerzett tapasztalatairól kérdeztem.

– **Kérlek, mutakozz be röviden!**

– Eredeti beosztásom szakaszaltiszt, az MH 25. Klapka György Lövészdandár 1. lövészszázadjának 2. lövészszázadánál szolgállok. A KFOR 24. váltása az ötödik misszióm Koszovóban. Misszióimat rajparancsnok-helyettesként kezdtem még a Szent László Tábortban 2003-ban, majd rajparancsnokként, szakaszaltisztként és végül 2018-ban századvezénylőként folytattam.

– **Milyen katonai kihívásokkal találkozott missziós szolgálataid során? Vezénylőként milyen nehézségekkel szembesültél a mostani beosztásodban?**

– Mindegyik KFOR-misszióm más-más kihívás elé állított. Eltérő problémákkal és lehetőségekkel találkozok az ember a főparancsnokság őrzés-védelme esetén, illetve itt, Novo Selóban, a portugál-magyar közös Harcászati Tartalék Zászlóaljban (KTM) szolgálva, ahol már a második külszolgálatomat töltöm. Afganisztán szakmailag volt nehéz, Koszovó pszichésen megterhelő. Nem fenyegeti az embert közvetlen veszély, nem kell fél évig az út szélét lesni a robbanóeszközök után kutatva, és nem várható rakétatamadás a tábor ellen. Lényegében ez egy „nyugodt” misszió, ennek ellenére

a katonák éberségét, motiváltságát fenn kell tartani.

– **Az állomány egy része fiatal, első missziós. Milyen nehézségekkel szembesülnek a „kezdők” a hadműveleti területen? Hogyan segíti a munkát ezen a téren az Altishti Támogató Csatorna, illetve a század vezetése?**

– Szerencsére elképesztően profi altishti csapata van a századomnak, melynek tagjai mindenben támogatják a munkámat. A század vezetésével még kiutazás előtt megbeszéltük, hogy miként képzeljük el ezt a fél évet a fegyelmezés, morál, valamint a kiképzés szempontjából, és az eltelt idő alatt mindent sikerült is úgy alakítanunk, ahogy terveztük. A szakaszok belső ügyeibe nem avatkozunk bele, míg azok egy bizonyos határon „túl nem nőnek”. Ezzel nemcsak a fiatal rajparancsnoki és az idősebb szakaszaltishti állomány tekintélyét növeljük, hiszen ténylegesen rájuk van bízva a problémák kezelése, hanem komoly felelősséget is kaptak a kezükbe. Saját szokásaik vannak, fegyelmezési és moráljavítási eljárásaik teljesen különböznek. Rengeteg sportversenyt, előadást, filmnézést és egyéb programot szerveznek, ami jól tesz a csapatellenesség és a hangulatnak. A századot az egy irányt diktáló vezetői hármason kívül a kiképzési foglalkozások, valamint a kontingens és más nemzetek által szervezett sportversenyek alakították valódi bajtársi közösséggé. Alig van a csapatépítésre alkalmasabb módszer a világon, mint egy tömegkezelési (CRC) foglalkozás, hatékony ellenerővel támogatva. Módszerünk sikerességét mi sem bizonyítja job-

Lőfeladat értékelése

Tömegkezelési szituáció imitálása

ban, mint hogy zökkenőmentesen sikerült integrálnunk a századba a más alakulatoktól érkezett – komplett szakaszokban, valamint a tatai rajokban is szép számmal szolgáló – katonákat, akik egyébként kiváló munkát végeznek. A feladatom részben az, hogy biztosítsam a hátteret a szakaszok munkájához, kellő mennyiségű információval lássam el őket, amit az Altishti Támogató Csatornán keresztül meg is kapok. Katonáink ügyes-bajos dolgait – amiből bőven akad hat hónap alatt – intézem, „hazafelé”, a századok és a vezetőség irányában. Ezek jellemzően: segítségnyújtás az otthon történő családi örömeik és tragédiák

esetén, számtalan megoldandó napi szintű probléma és megválaszolandó kérdés. A normál munkarendet vezénylőként el kell felejteni, a nap 24 órából áll otthon is, itt is. A megoldandó feladatok nem csak munkaidőben jelentkeznek, misszióban, folyamatosan összezárva, egymásra utalva, ez hatványozódik, szóval itt a klasszikus módszerek nem minden esetben alkalmazhatóak. Előfordul olyan probléma, amit egy kávé mellett is meg lehet oldani, és van olyan, amit egy-egy foglalkozás közben kell kezelni.

– **A vezénylői beosztás ellátása mellett kiképzési foglalkozásokat is tartasz. Hogyan tudod ezeket beilleszteni a napi életedbe?**

– Időközönként besegítek egy-egy járőrbe, de van, hogy foglalkozást tartok a kiképzéses héten. Munkám meglehetősen sokrétű, köszönhetően a rengeteg „harcoló” beosztásnak, amit Tatán, a szolgálati időm kezdete óta elláttam. Nemcsak a saját katonáimmal foglalkozom, hanem a kontingens más alegységeinél is tartok kiképzéseket. Engem ért a megtiszteltetés, hogy a havi mesterlövész-összevonásokat irányíthatom, ahol katonáink nemcsak felfrissítik az otthon elsajátított tudást, hanem kihasználva az időt és a helyi lehetőségeket, városi túlélés, csapdakészítés vagy éppen az idegenhadserég-ismeret foglalkozásokon vesznek részt. Tartottam tereptant a kontingens egészségügyi központjának, de

például kollégámmal fegyverkezelést is oktattunk szombatonként olyan önkénteseknek, akik nem érzik túl jártasnak magukat ebben a témában. Elképesztően motiváltak, és komolyan meglátszott a lövészeteken a rendszeres önképzés eredménye. Emellett, ha tehetem, szívesen veszek részt a szakaszok és a kontingens központi foglalkozásain mint végrehajtó. Tanulok, ismereteket frissítek, és szeretek testközelből meggyőződni a katonáim, valamint konkrétan az altisztjeim képességeiről. A lengyel EULEX (az EU jogállamiság-missziója – a szerk.) épületharc-képzésén megbizonyosodhattam katonáink magas fokú képzettségéről – tapasztalatom, hogy néha bizony kishitűek vagyunk a saját tudásunk kapcsán. Az ilyen jellegű gyakorlatokon a század törzse is minden alkalommal jelen van, saját munkájuk mellett ezekre a feladatokra is tudnak időt szakítani. Azt vallják: a lövészeknél elsődlegesen mindenki lövész, csak azután következik a saját beosztás! A század parancsnokától és a századparancsnok-helyettesétől nagyon nagy önállóságot kaptam, ezt igyekszem is kellően kihasználni. Mindketten fiatal, de komoly missziós és otthoni parancsnoki tapasztalattal rendelkező tiszt, akik tudják, hogy mekkora támogatást tud nyújtani egy hatékony altishti gárda.

Szőke Linda hadnagy
Fotó: A szerző felvételei

Kiképzési foglalkozáson

Nagy Gergely főtörzsőrmestert minden missziója más-más kihívás elé állította

„A hónap katonája”: Horváth Gábor őrmester

Horváth Gábor büszkén vette át az elismerést

A Magyar Honvédség KFOR Kontingens 24. váltásának személyi állománya a balkáni térségben töltött fél év alatt számos kiképzésen, gyakorlaton és rendezvényen vett részt, ami a magyar békefenntartó katonák elismertségét tovább erősítette. Ezt az is bizonyítja, hogy a „Soldier of the month”, azaz „A hónap katonája” címet az idén ismét

magyar katoná, Horváth Gábor őrmester vehette át.

Horváth Gábor 2019-ben jelentkezett a Magyar Honvédség kötelékébe. Az alapkiképzést kiváló eredménnyel végezte el. Azt követően részt vett az Acélkocka alisztképzésében, amelyet 2020 júliusában fejezett be. Katonai szolgálatainak első hónapjait a Közös

Akarat 2020 határvédelmi feladatban töltötte, szektorparancsnoki beosztásban.

Horváth őrmester az MH KFOR Kontingens 24. váltásában, a 2. manőverszázad rajparancsnokaként szolgált. Nagyon képzett és profeszionális katoná, aki képes gyors és helyes döntéseket hozni. Ezen kiváló tulajdonságai okán, illetve egy közlekedési balesetnél nyújtott hatékony segítségnyújtásáért kapta meg a KFOR parancsnokától május hónapban a „A hónap katonája” kitüntető címet.

Az elismerés átadására Horváth őrmestert elkísérte a kontingens parancsnoka, dr. Fekets Zoltán alezredes és a kontingens vezénylőzászlósa, Balogh József törzszászlós.

Balogh Attila őrmestert is felterjesztették a díjra. Andrea Torre főtörzszászlós, a KFOR vezénylőzászlósa elismerő oklevelet adományozott a jelölésért, illetve átadta Balogh őrmesternek a KFOR parancsnokának emlékérmét.

Szöke Linda hadnagy
Fotó: A szerző felvételei

Magyar zászló a táborban

Balogh Attila őrmester oklevelet vehetett át Andrea Torre főtörzszászlóstól

A HAF az olasz haderő központjában (Palazzo Esercito)

Az idei esztendő Olaszországban az Ismeretlen katona (Milite ignoto) emlékére. Az 1921-től számított 100. évben számos megemlékezést, programot rendeztek; a jubileumi év novemberben nagyszabású ünnepséggel zárul. Fulvio Poli dandártábornok, aki az olasz Szárazföldi Haderő Vezérkarában az emlékével felelősé, köszönettel fogadta a Honvéd Altiszti Folyóirat legutóbbi számait. Különösen örült annak, hogy júniusi számunk hátsó borítóján az első világháborút követően adományozott olasz katonai kitüntetések adtak közre.

Lejegyezte és a felvételt készítette:
Dr. Murinkó Attila ezredes

Miről olvashatunk a Honvédségi Szemlében?

A FOLYÓIRAT 2021/6. SZÁMÁNAK TARTALMÁBÓL

FÓKUSZBAN

Szenes Zoltán ny. vezérezredes:

Merre tovább, NATO?

Porkoláb Imre ezredes

– **Hőnich Artúr:** A NATO útja a DIANA létrehozásáig és főbb fókuszterületei a védelmi innováció keretében

HADERŐSZERVEZÉS, -FEJLESZTÉS

Pölöskei János ezredes:

A képességalapú haderőtervezés

Négyesi Imre ezredes:

A katonai kognitív intelligencia fejlesztésének lehetőségei mesterséges intelligencia alkalmazásával

Somogyi Zoltán Márk főhadnagy:

A második hegyi-karabahi háború katonai szemszögből (2.)

NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG

Novák András:

Migráció a Balkánon:

hogyan látják a menekültek a balkáni bejutást és a saját helyzetüket?

VEZETÉS, FELKÉSZÍTÉS

Ádám Barnabás ezredes:

A Honvéd Huszár Diszalegység létrehozása és tervezett részvétele az állami protokolláris feladatokban

LOGISZTIKA

Szajkó Gyula őrnagy:

A hadfelszerelési igények tervezése és biztosítása a különleges jogrendi időszak bevezetésekor

HADTÖRTÉNELEM

Reszegi Zsolt:

Ejtőernyős lövészek és honvéd ejtőernyősök. A német és a magyar ejtőernyős ugrókiképzés összehasonlítása a német ejtőernyős kiképzési szabályzat ismertetésével

Honvédségi Szemle

149. ÉVFOLYAM
2021/6. SZÁM

SZEMLE

Végh Ferenc ny. vezérezredes:

Nemzetközi szakirodalmi szemle

Gál Csaba ny. ezredes:

Katonai és haditechnikai hírek a nagyvilágból

ÉLETKÉPEK

Kozák Piroska százados fotói a Tűztámogatást fejlesztő és rendszerintegrációt segítő gyakorlaton (DEMOEX 2021) készültek

A híradók és elektronikai szervezetek napján

Szeptember 17-e, Puskás Tivadar (1844–1893) születésnapja a híradók és elektronikai szervezetek napja. Ekkor emlékezünk meg arról az emberről, aki az egész világ számára elérhetővé tette a kommunikáció és a híradás azon formáját, amely nélkül a huszonegyedik században nem tudnánk létezni, nevezetesen a telefonközpontot (telefonhírmondót), ami városokat, országokat, földrészeket és ezzel együtt minket, embereket köt össze.

Puskás legismertebb feltalálónk egyike, akiről elsősorban az él a köztudatban, hogy a telefonhírmondó létrehozója és a telefonközpont feltalálója. Puskás előrelátását dicsérik, hogy rögtön tisztában volt az eszközben rejlő ígéretes lehetőséggel, de üzletemberként az új technikai eszköz elterjesztése mellett bizonyára az ezzel járó anyagi haszonra is gondolt. Tudta, hogy távíróközpontok helyett telefonközpontokat kell létrehoznia, s terve az volt, hogy a telefont a nagy

nyilvánosság részére is hozzáférhetővé teszi. Olyan központot tervezett, amelybe tetszés szerinti számú előfizető kapcsolható, és amelynél a beszélgetéseket a telefonközpont alkalmazottai irányítják. Puskás székhelyét később Párizsba tette át, ahol mindemellett az első francia telefonhálózat és központ építési munkáit is irányította. Budapesten 1881 májusában adták át a világ hatodik telefonközpontját. 1882-ben nyomtatták ki az első telefonkönyvet, és ettől az évtől az ország minden nagyvárosába lehetett már telefonálni.

„Egy újság, amit nem írnak, de mondanak”

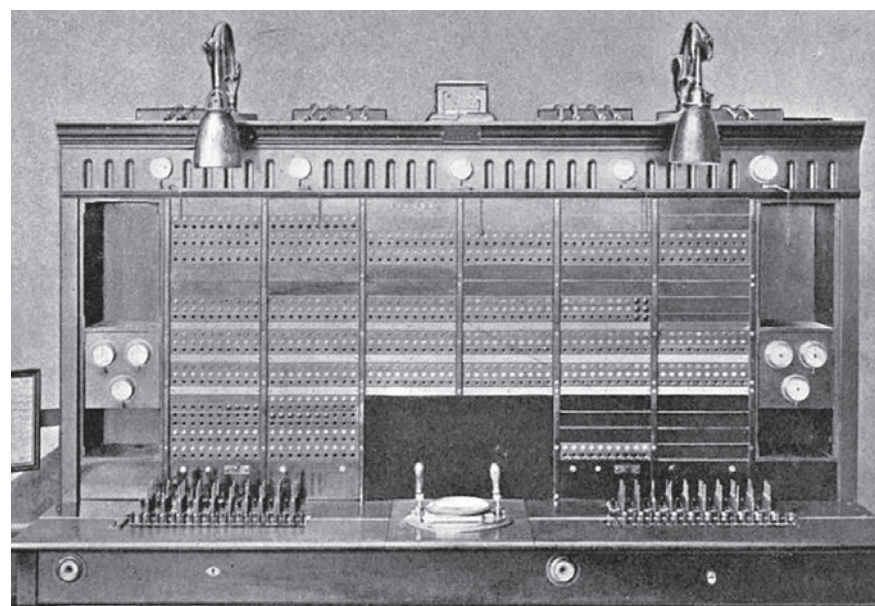
„Egy újság, amit nem írnak, de mondanak, újság, amit nem kell olvasni, csak hallgatni, újság, amit nem naponként vagy hetenként adnak ki, hanem óráról órára folyton, reggeltől estig. Aki tudni akarja, hogy mi az újság, az mellé ül és lekasztja a kagylót. Nem szól, nem kérdez, nem csenget, csak hallgat. Egyebet úgysem tehet, mert a két hallgatókagy-

lóból özönlik a hír, szakadatlanul. Minden órában egy új kiadás, vagy ha úgy tetszik, hírmondás.

A Telefonhírmondó Vállalat egy arasznyi nagyságú falapot állít előfizetőinek lakására, mely szobadísznek is beillik. Két drót vezet az utcáról a laphoz, melyen két hallgatókagyló lóg, melyek örökösen öntik a hírt reggel 9 órától este 9 óráig. A közönség tudja azt, hogy minden órában kap egy új kiadást, melyet óránként annyiszor ismételnék meg, ahányszor az egy órában lehetséges. Kilenc telefon áll a tudósítók és a gyorsírók rendelkezésére. Külön összeköttetésben van a szerkesztőség a képviselőházzal és külön telefonvonal közvetíti a börzeturósításokat. Az így beérkezett híreket feldolgozva és szépen leírva megkapják a felolvasók, akik felváltva olvassák fel az e célra szánt készülékek előtt egy e célra berendezett szobában a kiadásokat. Ez a szoba van összekötve az egész várossal és egy felolvasó hangját egyszerre 100–150 ezer ember meghallgathatja, sőt nemcsak

Puskás Tivadar mellszobra
(Trischler Ferenc alkotása)

A Puskás-féle
telefonközpont

Elismerések átadása a fegyvernemi napon

Híradók gyakorlaton

Budapesten hallhatjuk, hanem külföldön is” – tudjuk meg Bödök Zsigmond, *Magyar feltalálók a távközlés történetéből* című munkájából (Nap Kiadó, 2005).

1893. február 15-én a vezetékes telefonhálózatra épülő telefonhírmondó huszonöt előfizetővel indult, de ez a szám egy évvel később már hétszázra, újabb egy esztendő múlva pedig ötezerre nőtt. A találmány jellegzetessége volt, hogy a bemondó hangját tetszés szerinti számú hallgatókészülekről lehetett hallgatni. A telefonhírmondó egészen 1925-ig működött, amikor is egybeolvadt az akkor induló Rádióval, s Magyar Telefon Hírmondó és Rádió Rt. néven a második világháború végéig létezett.

„Mi hajt, hogy mindig valami mást keressék, nem, nem csak mást, azt mondanám inkább, hogy újat, olyasvalamit, ami addig nem létezett. Az erdélyi vonalon a vasútert lelkesedtem, azután a távíróért, a távíróközpontért, most meg, úgy látszik, a telefonközpont ötlete rezegteti meg az agyam »lemezkéjét«. Nekünk, akik efféle tevékenységre adjuk a fejünket, nem szabad késedelmeskednünk” – fogalmazta meg Puskás Tivadar feltalálói ars poeticáját.

A katonai híradás

„A híradás a hadsereg idegrendszere”, szól a mindenki előtt ismeretes, napjainkra már-már szállóigévé vált örök igazság. Véleményem szerint a megfogalmazás találó. Ha

asszociálni kívánunk a biológiai értelemben vett emberi szervezetre és annak a működtetését, irányítását, koordinálását végző agyra és idegrendszerre, akkor a hasonlat könnyen egyértelművé válhat mindenki számára. A végtelenségig leegyszerűsítve a biológia folyamatot, az emberi agy a test, a szervezet irányítására a különböző ingerek, jelzések alapján képes. Ahhoz azonban, hogy a különböző receptoroktól az ingerület eljusson az agyig, szükség van egy közvetítő közegre, mely maga az idegrendszer, az idegsejtek bonyolult és összetett hálózata, amely gondoskodik az ingerületek átviteléről, idegsejtről idegsejtre való adásáról, az agyba való eljuttatásáról. Ezt követően, pedig biztosítja az agy válaszreakcióinak az elküldését az érintett idegsejtekhez, receptorokhoz.

A hasonlatban a szervezet a hadsereg, az agy a parancsnok vagy egy adott vezetési szint, az ingerület, a jelzés az információ, az idegrendszer pedig a híradás, a hírendszerek formájában azonosítható. Egy parancsnok, egy adott vezetési szint akkor képes hatékonyan, eredményesen és rugalmasan vezetni és irányítani, ha számára az ehhez szükséges információk megfelelő mennyiségben, minőségben és formában, a kellő időben és helyen a rendelkezésére állnak. A rendelkezésre állás pedig elképzelhetetlen a híradás, a hírendszerek megléte, elvárt szinten történő működése és működtetése nélkül,

mely gondoskodik az információk továbbításáról, feldolgozásáról és védelméről, a különböző híradásmódok, infokommunikációs megoldások, híradótechnikai-infokommunikációs eszközök alkalmazása által.

Napjaink modern hadseregében a korszerű haditechnikai eszközök alkalmazása, a hadszíntéren lezajló tevékenységek magas fokú dinamizmusa, eltérő jellege, gyors és éles változásai egyre nagyobb követelményeket támasztanak a csapatvezetéssel szemben. A csapat- (katonai) vezetés egyik alapvető eleme a híradó és informatikai eszközök és rendszerek széles körű alkalmazása, amely a vezetéket és irányítást biztosítja a parancsnok és törzse számára. A csapatvezetés megvalósításának, a vezetéki pontok működőképességének egyik nélkülözhetetlen feltétele a folyamatos híradás. A klasszikus megfogalmazás értelmében a híradás nem más, mint a csapatvezetési és fegyverirányítási rendszerek és a csapatok vezetésének az alapvető eszköze, melynek fő feladata az információk minden fajtájának nyílt vagy rejtjelzett formában történő továbbítása a híradó erők és eszközök alkalmazása révén. Híradókatónaként az év minden napján, a nap 24 órájában feladatunk láthatatlanul biztosítani azt a szolgáltatást, amiért ezt a hivatást és fegyvernemet választottuk.

Somogyi Gábor törzszászlós
Fotó: A szerző felvételei és internet

Meteorológiai altisztek a repülés biztonságáért

A mai, korszerű technikával felszerelt hadseregekben a légi és a szárazföldi műveletek támogatásához elengedhetetlenül szükségesek a meteorológiai információk, melyek biztosítása a Magyar Honvédség különböző alakulatainál szolgálatot teljesítő meteorológiai altisztek feladata.

A modern technikai eszközök és a műveleti támogatás kiszélesedése feltételezi, hogy szakmailag felkészült, nyelveket beszélő altisztek segítsék a meteorológus tisztek és főtiszték munkáját. Bátran állítom: a repülőtereken és az előrejelző központokban szolgálatot teljesítő meteorológiai altisztek a Magyar Honvédségen belül szakmailag a legképzettebb szakemberek közé tartoznak.

Mi kell ahhoz, hogy valakiből meteorológiai altiszt legyen? A Magyar Honvédség Altishti Akadémia nem képez altiszteket ezen a szakterületen, ezért más úton kell biztosítani a szakemberigényt. A jelentkezők, köztük azok, akik a civil életben már meteorológus diplomát szereztek (BSc, MSc), az Acélkocka Altisztképzési Rendszeren keresztül kerülnek a területre, de jelentkeznek már állományban lévő, szakterületet váltó katonák is. Az újonnan érkezett, de még civil leendő kollégáinknak a normál katonai kiképzés szerint halad a felkészítésük, majd katonai esküt tesznek. A már bent lévő, már szolgálatukat teljesítő katonák az áthelyezésük után megkezdik a meteorológiai szakterületért felelős szervezet, a Magyar Honvédség Geoinformációs Szolgálat (MH GEOSZ), valamint a Nemzeti Közszerződési Egyetem által közösen szervezett szakmai képzést. A tanfolyam befejezése és a sikeres vizsga után a végzetek az ország különböző repülőterein meteorológiai észlelőként végezhetik munkájukat.

Szakmájukat a folyamatos tanulás, valamint a tudásukat bizonyos időközönként számonkérő osztálybasorolási vizsga jellemzi, amely egyébként előfeltétele a 24 órás szolgálat ellátásának. Az észlelői beosztás-

ban szolgáló altisztek szerepe nagyon fontos a kiképzési repülés és az esetleges szárazföldi műveletek kiszolgáló légi támogatások biztosításában is. A szakmában a következő előrelépési lehetőség a meteorológiai asszisztensi beosztás. A két beosztás között sok évnek kell eltelni, mivel szakmailag ez utóbbi már egy magasabb szintet jelent. A meteorológiai asszisztensi beosztásba kerülésnek a megszerzett tapasztalat mellett egy tanfolyam elvégzése és a sikeres szakmai vizsga a feltétele.

A meteorológiai altisztek alapvető feladata a meteorológus tisztek/főtisztek magas szintű szakmai támogatása a repülések kiszolgálásában. A repülőterek mellett a meteorológiai központokban is szolgálnak meteorológiai asszisztensek: az MH GEOSZ-nál működő Központi Meteorológiai Szolgálatnál, illetve Veszprémben, a Magyar Honvédség Légi Műveleti Vezetési és Irányítási Központ Meteorológiai Központjában. Az itt dolgozó altisztek feladatrend-

szere különbözik a repülőtereken szolgáló kollégáikétól. Ők közvetlen repülésmeteorológiai kiszolgálást nem végeznek, feladatuk a meteorológiai rendszerben forgalmazott adatok ellenőrzése, az informatikai rendszer rendszerfelügyelete, az ügyeletes meteorológus tiszt/főtiszt munkájának segítése.

A Magyar Honvédségben szolgálatot teljesítő meteorológiai altisztek szakmai teendőik mellett aktívan részt vesznek egyéb, a Magyar Honvédség parancsnoka által meghatározott katonai feladatokban is, ahol ugyancsak fontos a magas szintű felkészültség. Altisztjeink összetett feladatokat végző, szakmájuk iránt elhivatott emberek. Ez a beosztás sokuk számára egy teljes katonai életpályát átívelő szolgálatot jelent, melyet szenvedéllyel, alázattal és magas szintű felkészültséggel végeznek.

*Kolozsvári Sándor törzsszázlós
Fotó: A szerző felvétele*

Hagyományápolás és honvédelem

Papp Gábor szakaszvezető és hagyományörző társai számára fontos a hagyományok ápolása, a hősök tisztelete és a fiatalok tudásának gyarapítása. Elsősorban oktatással, példamutatással és eredeti történelmi ereklyék bemutatásával, illetve a hadisírok gondozásával igyekeznek ezt elérni.

2004 óta szolgálom Jután radarosként. A hagyományörzés és a történelem szeretete már gyerekkoromban kialakult, dédapám és nagyapám első világháborús katonafotói által. Mindketten végigküzdötték az első nagy háborút, egyikük tisztként, másikuk légénységi katonaként, mindketten számtalan kitüntetést kiérdemelve szereltek le. Nagyapám az 1947-49 között működő Honvéd Kossuth Akadémián kezdte meg katonai pályafutását. Tőle is sokat tanultam a történelemtől és a hazaszeretetről.

2005-ben lettem tagja a Történelmi Vitézi Rendnek, vitéz dédapám várományosaként. 2020 óta székkapitányként vezetem a Zala megyei vitézeket. Hagyományörzőként részt veszünk Nagykanizsa és környékének önkormányzati ünnepein és rendezvényein mint díszelgők, ezzel is emelve az események ünnepélyességét. Mellette kitüntetés- és fegyvergyűjtőként kiállításokat szervezek és bonyolítok le szerte az országban, könyvtárakban és múzeumokban, valamint honvédségi szervezésű rendezvényeken. A tárgyi emlékek bemutatása mellett vitéztársaimmal általános és középiskolákban rendkívüli történelemórák keretében igyekszünk átadni az ismereteinket a fiataloknak. Szívmelengető, hogy a mai gyerekek mennyire érdeklődnek a történelem és a katonai hagyományok iránt, ter-

mészetesen csak ha érdekesen mutatjuk be, adjuk elő az adott témát. Ezekre az órákra magunkkal visszük a hosszú évek alatt összegyűjtött kitüntetéseket és fegyvereket, ezekkel szemléltetjük a múlt eseményeit. Beöltözhettek első és második világháborús egyenruhákba, amit nagyon élveznek. Úgy gondolom, hogy kézzelfogható dolgokkal, ruhákkal, katonai felszerelésekkel és fegyverekkel közelebb tudjuk hozni őket a hagyományápolás, a honvédelem, a haza védelmének ügyéhez, a Magyar Honvédség feladatainak megismeréséhez.

Nagyon fontos visszajelzése volt a munkámnak, hogy az általunk rendbe tett első világháborús nagykanizsai katonasírok felkerültek a térképre. A temetőrész, amely több mint ezer katona maradványait őrzi, valamint a központi emlékmű nagyon el volt hanyagolva. Hat évvel ezelőtt kezdtük el a sírok megtisztítását, a terület rendezését és takarítását, majd önkormányzati és honvédségi segítséggel a sírokat,

A fiatalok élénken érdeklődnek a tárgyi emlékek iránt

sírköveket ért károk rendbetétele is megkezdődött. Azóta folyamatos az emlékhely karbantartása. Így most már „csak” annyi a mi dolgunk hagyományörzőként és vitézként, hogy halottak napján kétórás őrseget álljunk felváltva a központi emlékhelynél, leróva kegyeletünket és kifejezve tiszteletünket a múlt hősei előtt, akik a legdrágábbat, az életüket adták a hazáért.

*Papp Gábor szakaszvezető
A fotók a szerző archívumából valók*

Tiszteletadás a hősöknek. Papp Gábor a hagyományörzők koszorújával

A huszárság múltja, jelene és jövője (2.)

A huszárság mind Magyarországon, mind egész Európában közismert fogalom, melynek eredetéről ugyanakkor manapság is folynak viták. Egyes vélemények szerint a csapatnem az ősi magyar lovas hagyományok folyamatos változása során jött létre. Írásomban a történeti áttekintés mellett fontosnak tartottam a huszárság jelenének és jövőjének bemutatását is.

1908-ban ezredenként egy-egy különleges alkalmazású törzstisztelet osztottak be, valamint a békeállományból eltörölték a hadapród-tiszthelyettesi rendfokozatot, és helyette minden századnál még egy őrmesterrel növelték a létszámot, majd 1909-ben bevezették a zászlósi rendfokozatot a hadapród-tiszthelyettes helyett. Az 1913-as nagyobb arányú átszervezés elgondolása szerint a honvéd huszárezredeknek a közös hadsereg lovasezredeihez hasonló létszámot kellett volna fokozatosan elérniük, ezt azonban az első világháború kitörése megakadályozta.

A dualizmus korára a fegyverek technikai fejlődésével a huszárság szerepe kezdett visszaszorulni, reprezentatív és rendfenntartó hivatása azonban mindvégig megmaradt. Még mindig ez a csapatnem volt a legalkalmasabb arra, hogy színpompás ünnepségeken felvonuljon, hiszen csillogó fegyverzetével és kiváló lovaival kitűnt a többi katonai alakulat közül. A korszakban a legtöbb díszkivonulást és bemutatót az

egyházi, világi és udvari ünnepeken hajtották végre.

A 20. század technikai vívmányával azonban a huszárság már nem vehette fel a versenyt. Bár a Nagy Háború küzdelmeit a csapatnem lóháton kezdte meg, és elvéve előfordultak még a régmúltat idéző lovasrohok, a géppuskák és a tüzérség kíméletlen tüze még a büszke huszárt is a lövészárkokba kényszerítette.

A csapatnem alkalmazkodóképességét és fontosságát jelzi ugyanakkor, hogy még a második világháborúban is bevetettek huszárokat, előbb a magyar királyi honvédség két lovasdandárának, majd 1942-től az I. lovasadosztálynak a kötelékében, illetve hadtest-huszárszázadok formájában.

Sőt még 1952-ben is felállítottak egy lovasadosztályt, melynek tagjai harcfelelőseket már nem kaptak, viszont az 1953. április 4-ei díszszemlén részt vettek és jelesre vizsgáltak, valamint fontos szerepet játszottak a Rákóczi hadnagya című film forgatásán is, mintegy 565 katonával és 500 lóval.

A hidegháború végével és Sztálin halálával átrendeződtek a politikai viszonyok, és 1956 februárjában az MN 5151. számú 22. (önálló) lovas ezred (Miskolc) megszüntetésével ideiglenesen véget ért a huszárság létezése Magyarországon. Ezután 1999-ig a lovasságot a Belügyminisztérium Határőrség Lovasiskolája képviselte Kiskunhalason, de ezt is megszüntették. 2001-ben ugyanakkor felállították a Belügyminisztérium alárendeltségében a Magyar Köztársaság Nemzeti Lovas Díszegységét, amely a mai napig működik.

Hogy hol tart napjainkban a huszárság a Magyar Honvédségben?

2020. július 1-jével új irányt vett a huszárság története *Ádám Barnabás ezredes* – aki jelenleg is a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység parancsnoka – éveken át folytatott, kitartó, kudarcot nem ismerő munkájának eredményeképpen. A Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegység kötelékében megalakították a Biztosító Huszár Század Előkészítő Törzsét. Majd 2021. július 1-jével – egyelőre csak 12 fővel, protokolláris feladatok ellátása céljából – megkezdte működését a Honvéd Huszár Díszalegység. Első nyilvános megjelenésükre a 2021. március 15-i nemzeti ünnepünk alkalmából megrendezett Kossuth téri ünnepélyes zászlófelvonáson került volna sor, de a pandémia sajnos közbeszólt.

„Fő célkitűzésünk a huszár értékrend szellemiségének ápolása, fenntartása, a lovasok és a lovak legmagasabb szintű kiképzése. A cél megvalósítani azt, hogy mind megjelenésben, mind képzettségben, mind viselkedésben egy olyan szintet érjünk el, ami méltón tükrözi és őrzi a huszárságot övező tiszteletet és megbecsülést. A régmúlt huszárjai ismertek voltak műveltségükről, akár több nyelvet is beszéltek, valamint kimagasló lovastudásuk híre az országhatárokon is átívelt” – osztotta meg velem gondolatait Bóta András őrmester és Komáromi Krisztián közkatona, akik aktív szolgálatot látnak el az alegységben.

Bóta András őrmester 2003-ban került kapcsolatba a lovakkal: a Rákóczi-szabadságharc kitörésének 300. évfordulója alkalmából Rodostóba induló lovas csapatot kísérte el.

Négy lábbal a levegőben

Innentől magával ragadta a huszár szellemiség olyannyira, hogy 2005-ben már részt vett egy lovastúrán egy katolikus zárandoklat keretében, amelynek során Várpalotáról ellova-goltak Spanyolországba, Santiago de Compostelába. Bóta őrmester a klasszikus lovaglási stílust részesíti előnyben, hiszen ezt tanulta Magyarországon és Németországban is.

Komáromi Krisztián közkatona a lovakkal négyéves korában került kapcsolatba, amikor a szomszédságukba egy fuvaros költözött, aki lovakat tartott. Ekkor vált a lovak rabjává. Később kitanulta a lótenyésztő, majd a lovasoktató szakmát. Miután elolvasta Magyar Imre *Iskolalovaglás* című könyvét, eldöntötte, hogy a lovaglást a legmagasabb szinten szeretné művelni. Meg is találta ennek a módját, és több évet töltött Spanyolországban lovaglástanulással, ahol annak legmagasabb szintjét, a magasiskolát sikerült elsajátítania, többek között a Spanyol Királyi Lovasiskolában, Jerez de la Fronterában. A Honvéd Huszár Díszalegységhez Ádám Barnabás ezredes javaslatára érkezett. Végső célja, hogy huszártisztt lehessen és megfeleljen azoknak a követelményeknek, amelyeket az elődeik, a legkiválóbb huszárok állítottak fel.

A Honvéd Huszár Díszalegység jelenlegi kiképzési bázisán, a Gombán működő Tóth Jr. Stable Lovardában képezik ki a lovasokat és a lovakat

A lovas kiképzés a gombai bázison folyik

is. Jelenleg 15 lóval rendelkeznek, 14 katona és három honvédelmi alkalmazott az alegység tagja. A kiképzési feladatokat *Sándor Zsolt őrnagy* irányításával valósítják meg.

A kiképzéseket heti bontásban hajtják végre. Képzési formák a lónak és a lovasának: terepképzés, ugró képzések, sík munka (idomítás), eszközös lovaglás (szablyavívás gyalogosan és lóháton), lovas alaki és köteléklovaglás. Nagy feladat és hosszan tartó kiképzést igényel a lovaknak a váratlan, szokatlan eseményekhez vagy tárgyakhoz való hozzászoktatása, hiszen a ló alapvetően menekülő állat, amely minden hirtelen történéstől vagy felvillanó tárgytól képes megijedni és menekülőre fogni a dolgot, ezzel veszélyeztetve saját maga, a lovasa és a környezetében lévők testi épségét is.

A kiképzés és a lovaglás tananyagát a campagne lovasiskola irányelvi alapján határozták meg. Ez az iskola eredetileg olyan irányú kiképzést jelentett, melynek során a terepen teljes biztonsággal mozgó és valamennyi leküzdhető akadályon szívesen áthaladó lovas neveltek. Az iskola másik célja a ló ilyen célú igénybevételi idejének maximális megnyújtása volt. A kiképzés 16 hónapig tart, melynek végeztével a ló alkalmassá válik a magasiskolai jármódok (piaff, passage, pesade) és az iskolaugrások (levád, kurpád, kurpatt, kapriol stb.) megtanulására.

Ezek az üggetési jármódok már az 1936-os olimpiai játékokon is megjelentek, hiszen a mai napig is három lovasszám tartozik az olimpiai programba: a díjlovaglás, a díjugratás és a military, avagy lovasusa.

Komáromi Krisztián közkatona magas szakmai felkészültségének köszönhetően a díszalegység kiképzői a lovak kiképzésében eljutottak odáig, hogy a föld feletti iskola leg-tökéletesebb ugrását, a kapriol ugrást Koppány nevű lovukkal, kézen hajtják végre.

A lovak és a lovasok képzettsége, illetve az előljárók jóváhagyása lehetővé tette, hogy a Honvéd Huszár Díszalegység tagjai a Budai várban Budavári Palota Huszár Díszjárőr szolgálatot lássanak el minden hónap utolsó péntekén 14-től 18 óráig, valamint szombaton és vasárnap 10-től 18 óráig.

További cél az alegységnél, hogy képesek legyenek a fegyveres hátszolgálati feladatok ellátására is a jövőben, valamint a duel lovaglás megvalósítására, amivel korabeli lovas párbajokat lehet modellezni és a nagyközönségnek bemutatni. A hosszabb távú elképzelés pedig a fiatalok vonzalmának felkeltése a lovas huszárságot iránt, akár nevelési céllal is.

Rikkers Attila zászlós
Fotó: Balogh László százados

Lóra fel!

Improvizált zónavédelmi taktika (2.)

A második világháború utolsó éveiben az élőerő- és anyagi fölényben lévő támadó fél áttöréseit ugyanazon metodika mentén hajtotta végre, ahogyan azt az első világháborúban már sikeresen alkalmazta. Ez az eljárásrend nem kimondottan a rendszerben lévő harcszabályzatokra épült, hanem az említett erőfölényen alapult. Többhetes logisztikai előkészítés és óriási mennyiségű lőszer felhalmozása után került sor a front áttörésére. Néhány órás összpontosított tűzcsapás után, a lövészkötélekek főirányba összpontosított csapása révén áttörték az ellenséges védelmet és megteremtették a feltételeit a harcokocs csapatok sikeres harcbevételének az ellenség mélységében. A rendszer megbízhatóan működött egészen addig, amíg az ellenfél meg nem találta az ellenszerét. A sikeres támadóharc elsődleges előfeltétele az volt, hogy a védő fél mindaddig szilárdan megtartsa állásait a támadott arcvonalon, amíg a támadó fél főerőit harcba nem veti.

Álláskiépítés és felkészülés

Az előretolt hadosztály páncéltörő fegyvereinek körülbelül másfél kilométerrel a fő ellenállási terepszakasz mögött kellett tüzelőállást foglalniuk. A tüzérség zöméből és számos közepes páncéltörő és légvédelmi ágyúból hozták létre – a hadosztály előretolt páncéltörő fegyverei mögött, 20 kilométer mélységben – a páncéltörő csomópontokat. Minden út, ami a védelem mélységében megfelelő volt egy gyors páncélos-támadás végrehajtására, harcokocsi-akadályokkal lett lezárva. Zsákmányolt, mozgásképtelen páncéltörő és légvédelmi fegyvereket helyeztek el minden fontos terepszakáson az útvonalak mentén, 40 kilométeres mélységig. Szükség esetén számos önjáró páncéltörő löveg erősítette meg a védelmet. A sikeres védelmi harc érdekében ezeket a fegyvereket

álcazták, harcokocsiárkokat létesítettek, és a megfelelő terepen elővonalasí útvonulatokat építettek ki.

A hadseregtartaléknak ennek megfelelően erősnek kellett lennie ahhoz, hogy támogathassa a védelem szilárdságát és megállíthassa az ellenséget, ha az hirtelen változtatott a főcsapás irányán egy szomszédos szektor felé, ami nem lett előkészítve a zónavédelem szabályai szerint. Az egyik nagy 1944-es csatát megelőzően a hadseregpáncélos tartalékba vont öt erős páncélos-hadosztályt, amelyeket azokból a szektorokból vontak ki, amelyek nem voltak az ellenség támadása alatt. Kettő közülük a védelem fő erőikifejtését támogatta, a három legerősebb feladata pedig ellenséges páncélostámadás megállítására volt abban az esetben, ha az ellenség megváltoztatja a főcsapásának irányát. A két hadosztálynak, amelyek a védelem

fő erőikifejtését támogatták, szükség esetén képesnek kellett lennie a három másik hadosztály támogatására. A tartalékot mobil harccsoportokká alakították, és felszerelték nagy mennyiségű páncéltörő fegyverrel, illetve önjáró löveggel annak érdekében, hogy azonnal harcba vethetők legyenek az arcvonal kritikus szakaszain. A legtöbb esetben a harccsoportok részét képezték felderítő- vagy motoroskerékpáros zászlóaljok, amelyeket páncéltörő és önjáró lövegekkel erősítettek meg, hogy mint a hadosztály előretett osztagai késedelem nélkül harcba vethetők legyenek.

A kötelékpáncélosoknak a védelmi tevékenységek begyakorlása nem volt könnyű feladat. Részletes tájékoztatók, térképes gyakorlatok és szemrevételezések után nemcsak hogy megértették a harc-gondolást, de teljesen meggyőződtek a terv hatékonyságáról és megvalósíthatóságáról, illetve támogatták annak végrehajtását. A megbeszélések és begyakorlások folytatódtak egészen a legkisebb egységek szintjéig. A következő lépés az elhatározás gyakorlati tesztelése volt. Önálló fegyvernemekkel kezdtek, majd ezeket a teszteket kiterjesztették nagyobb kötelékekre is. Végül a zónavédelmi taktika begyakorlása hadosztály- és hadtestszinten is megtörtént. Óriási erőfeszítéseket tettek az előkészületek érdekében, hogy a terv meghozza az elvárt eredményt.

Védőállásban

A legnehezebb és legkritikusabb feladat a tüzelőállásokba való hátravonás helyes időpontjának meghatározása volt. Ha túl kései időpont lett kiválasztva, az ellenség zárótüzétől óvó intézkedések hatástalanok maradtak. A közvetlen harcérintkezésben álló csapatok és a középszintű parancsnokságok egyedül képtelenek voltak használható információt biztosítani a magasabbparancsnokság számára az ellenség szándékáról, hogy a támadás mikor fog kezdődni. Ez érthető, mivel az ellenséges tevékenység megfigyelése az előretolt állások vonalára korlátozódik. Azonban a hadsereg parancsnoka által személyesen koordinált, jól szervezett harcfelderítés és állandó légi megfigyelés annyi információt biztosított az ellenség előkészületeiről – teljességgel lefedve mélységi területeit –, hogy a támadás időpontja magas fokú bizonyossággal volt megállapítható. A megbízható információ 70%-át a rádióforgalmazás lehallgatásából szereztek.

A taktika a gyakorlatban

Az improvizált védelmi rendszert először 1944 nyarán, másodszer 1945 januárjában alkalmazták. Mindkét esetben azon a ponton történt a támadás, ahol a hadsereg parancsnoka – aki a zónavédelmi rendszert kidolgozta – várta. Az ellenséges támadás ideje az egyik alkalommal a pontos nap és óra szerint lett meghatározva, a másik ütközetben azonban az ellenség két nappal később támadott a vártnál. A hadifoglyok kihallgatása megerősítette, hogy a támadást az utolsó pillanatban elhatalasztották. Ennek eredményeként az elszakadást még három egymást követő éjszakán meg kellett ismételni. Az első napon a támadók vagy nem vették észre a védők kivonását, mert a fedezőbiztosító erők állásaikban maradtak és gyenge, rutinszerű zavartűz szimuláltak, vagy nem volt idejük reagálni a hirtelen változásra. A második napon a harccsoportokkal számos kiürített állást támadtak ezredérfőig, és kivetették állásaikból a fedezőbiztosító erőket. Az esemé-

Tüzelőállásban

nyeknek még ez a fordulata is előre látható volt az eredeti tervben.

Az elfoglalt tüzérségi tüzelőállásokból lött tűzzel támogatott erős ellentámadás elreteszelte az ellenség betörését, és alkonyatkor az ellentámadással sikeresen állították vissza az eredeti helyzetet. Ahogy számítani lehetett, az ellenség felújította támadását az éjszaka folyamán, hogy felderítse, vajon a védők folytatják-e az állások ismételt kiürítését. Amikor az ellenséges éjjeli támadásokat mindenhol elhárították, és a támadók biztosak voltak az állások teljes megszállásában, a harcfelderítést beszüntették, a front megnyugodott. Éjfél után az állásokat harmadszor is kiürítették, és hajnalban, mikor az ellenség kiváltotta összpontosított tűzcsapásait, az csak üres tüzelőállásokat ért.

A harctevékenységi körzetbe előrevont kötelékek, amelyeket önjáró lövegekkel és a legerősebb harcokocsikból álló zászlóaljjal erősítettek meg, alig szenvedtek veszteséget, és képesek voltak az ellenségnek – az előzőleg kiürített állásokon túljutott – majdnem minden betörési kísérletét elhárítani. A tüzérség megőrizte teljes harcértékét, mert a tüzérségi és a légcsapás a színlelést szolgáló üres tüzelőállásokat érte. Egyetlen ágyú, egyetlen vezetési pont sem kapott találatot. A telefonos híradás rendszere a hadseregtől lefelé az ezredszintig nem szenvedett károkat. Azonban az eredeti, kiürített állásokat erősen rombolták. A közeli település súlyos károkat szenvedett a légitámadás során, a lerombolt épületek törmeléke számos településen elzárta a fontos utakat. Ennek ellenére a forgalom folyamatosan haladt az előzetesen kijelölt tartalék útvonalakon.

A tartalékok nem szenvedtek veszteségeket az ellenük indított légitámadások során, mivel az ellenség számára ismeretlen helyekre tele-

pültek. Az előrenyomuló ellenséges lövészeket a tüzérség és egy sorozatvető dandár tűzcsapása érte. Amikor a lövészkötélekek megkíséreltek szétbontakozni és fedezéket keresni, egyenesen belegyalogoltak az aknamezőkbe, amelyek a fő védelmi vonalak mögött voltak telepítve. Ez megtörte az ellenséges támadás lendületét, megakadályozta, hogy a támadó lövészek egy meghatározott irányba koncentrálják az erőikifejtésüket. A támadás lendülete megtört. A támadóknak gyakorlatilag fel kellett adniuk minden megszerzett területet, amikor a pusztító zárótűz elkerülő védő csapatok ellentámadásba lendültek. A támadó lövészkötélekek jelére megtörtént a harcokocsi harcbevétel is. A páncélostámadás legelső napján az ellenség nyolcvanöt harcokocsi veszített el az aknamezőkön. Amikor a páncélostámadás beért a tankelhárító fegyverek hatásos lőtávolságába, a harcokocsiak száma gyorsan növekedett, és a támadás megtorpant.

A közeli városért 1914-ben, illetve 1944-ben vívott csatákat nem a lovasroham vagy a páncélos ellenlökés döntötte el, hanem egy nagy áttörés a szomszédos hadsereg szektorában, a várostól északra, ahová az ellenség fő erőikifejtését áthelyezte. A továbbiakban a támadók páncélostámadásainak megállításához már nem állt rendelkezésre megfelelő létszámú és harcértékű erő a védő fél oldalán, de a zónavédelmi taktika bizonyította működőképességét a többszörös túlerőben lévő támadó féllel szemben.

Fordította és összeállította:

Soós Lajos főtörzsszállós

Forrás: Military Improvisations

During the Russian Campaign

<https://history.army.mil/html/>

[books/104/104-1-1/CMH_Pub_104-](https://history.army.mil/html/books/104/104-1-1/CMH_Pub_104-1-1.pdf)

1-1.pdf

A hibázás életekbe kerülhet

A Magyar Honvédség állományába jelenleg 16 kiképzett robbanóanyag-kereső kutya tartozik, mindannyian a Magyar Honvédség 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred Robbanóanyag-kereső Kutyás Műveleti Századánál szolgálnak. A szolgálati kutyák az itthoni gyakorlat szerint egyszerre egy vezetővel dolgoznak; a szoros kapcsolat kialakítása és fenntartása a „gazdival” a jó munkavégzés alapja. Kutyavezető tűzszerészek ezért jellemzően otthonukban, családi környezetben tartják a kutyákat, és igyekeznek fizikai, szellemi igényeiket a lehető legjobban kielégíteni.

A speciális kereső munkára alkalmas egyedek kifejezetten magas energiaszinttel, munkakedvvel rendelkeznek; fizikai és mentális egészségük fenntartásához elengedhetetlen, hogy ezt az erős készletet valamilyen formában kiélhessék. A robbanóanyag-keresés mellett számos egyéb kutyás sporttevékenység szóba jöhet, amikor – a monotonitást és kiégést megelőzendő – a kutyavezető kiegészítő szabadidős elfoglaltságot keres négylábú társának. Ez jellemzően a katona egyéni lelkesedését bizonyítja, és szerencsésnek mondhatja magát az alegység, hogy minden kutyavezető elkötelezett a szakma iránt. A szakmai fejlődés igénye minden sikeres kutyavezető tűzszerész sajátja, mely önképzés és proaktivitás nélkül alig megvalósítható. Nagy segítség, ha rálátással

Wessel Sándor főtörzsőrmester Titánnal

bírnak más szakágak kiképzési módszereire és a kinológia (kutyatan – a görög küón = kutya szóból) egészét érintő szakmai kérdésekre.

A robbanóanyag-keresés magas fokú precizitást, koncentrációt, együttműködést, kitartást igényel mind a szolgálati kutyától, mind vezetőjétől. A kutya munkához való hozzáállása és motivációja remekül fejleszthető azokon a területeken, ahol örökölt képességeit és ösztöneit irányított módon, a gazdájával együttműködve kiélheti. A civil szféra számos lehetőséget kínál ennek megvalósítására, így az állomány kutyái több területen is bizonyíthatnak a múltban és bizonyítanak jelenleg is.

Erdélyi Judit hadnagy, szakaszparancsnok előző szolgálati kutyája, a legendás Nick, például éveken keresztül a szolgálattal párhuzamosan terápiás kutyaként segített sérült gyerekek fejlesztésében. Erdélyi hadnagy továbbá gondoskodott arról is, hogy Nick kiélhesse veleszületett ösztöneit, ugyanis lehetőséget biztosított számára juhok terelésére. A border collie kifejezetten nagy mozgásigényű fajta, és a klasszikus munkavonalból származó egyedek számára a juhokkal való munka a legjobb kikapcsolódás. Nyugdíjazása után Nicknek a keresőmunkát sem kellett abbahagynia, robbanóanyag helyett szarvasgomba után kutatott, és versenyeken is bizonyította egyedülálló rátermettségét.

Németh Balázs főtörzsőrmester, mentor kutyavezető számára az őrző-védő sport nemcsak hobbi, hanem igazi élsport. Civil kutyája még fiatal, de nagy reménység a sportágban, és minden esély megvan rá, hogy komoly eredményeket fog el-

érni mind nemzeti, mind nemzetközi szinten. Németh főtörzsőrmester a megszerzett tapasztalatokat és tudást örömmel osztja meg kollégáival, így a század állományából több lelkes kutyavezetőt készített már fel civil vizsgákra és versenyekre. A kutyavezetők szabadidejüket és saját erőforrásaikat is feláldozva készítik fel a szolgálati kutyákat ezekre a sokszor nehéz megmérettetésekre. Az engedelmes és őrző-védő ágazatban a kutyák kiélhetik természetes ösztöneiket, és fejleszthetik koncentráló képességüket és együttműködésüket vezetőikkel.

Wessel Sándor főtörzsőrmester és szolgálati kutyája, Titán évek óta rendszeres résztvevője a civil engedelmes versenyeknek és vizsgáknak. Eredményei magukért beszélnek, többször állhattak a dobogó legfelső fokára, és sok szép helyezést is elértek. Serb Lajos őrmester és Carlos hasonlóképpen sikeresek, immáron a kísérőkutya vizsga második szintjén is eredményesen teljesítettek, mely eredmény mögött hosszú hónapok kitartó munkája áll. Hasonló lelkesedéssel készülnek civil vizsgákra többen is a szolgálati kutyáikkal, sokan már sikeresen teljesítették is az első szintet, mely elegendő az éves megerősítő vizsgán az engedelmes fázis kiváltására. Büszkék vagyunk többek között Kun Norbert főtörzsőrmester, szakaszaltiszt és kutyája, Lady, illetve volt kollégánk, Vitéz Gergő őrmester és Ciklon kiváló pályamunkáira is.

Rémi Orsolya őrmester kutyája, Rizó ugyancsak border collie fajtájú. Számára a gazdája egy igazán testhezálló ügyességi sportot választott, az agilityt. Az agility a kutyás

A műveleti század katonái kutyáikkal

sportok legdinamikusabban fejlődő ága, komoly versenysport, ahol a kutyának és gazdájának mind szellemi, mind fizikai értelemben a legtöbbet kell nyújtania. Az őrmester hétközenként jár edzésekre Rizóval, és remélhetően hamarosan versenyeken is indulhatnak majd.

Pásztor Antal százados, századparancsnok hivatalos pályabíróként segíti a Hard Dog Race (HDR) versenysorozat szervezését és lebonyolítását. A század állományából sokan rendszeres résztvevői az akadálypályával nehezített kutyás futóversenyeknek, ahol bizonyíthatják kiváló

fizikai állóképességüket. A versenyek azontúl, hogy fizikailag megterhelőek, csak jól képzett, jól szocializált, engedelmes kutyával teljesíthetőek, ezért nagyon büszkék vagyunk minden résztvevőre, és persze a legnagyobb öröm, ha csapatban sikerül eredményt elérni.

„Ép testben, ép lélek”, tartja a mondás, és ez nem csak ránk, emberekre igaz. Kutyáink jólléte, kiképzettségük magas szintje és változatos volta mind elősegíti a biztonságos és magas színvonalú munkavégzést. A robbanóanyag-felderítés olyan munkakör, ahol a hi-

bázás életekbe kerülhet. Az a nagyfokú bizalom, amivel a kutyavezető kutyájára bízta saját és társai életét, nem érhető el másként, csak folyamatos, napi huszonnégy órás, heti hét napos jelenléttel és munkával. A felelősségvállalás sokszor jóval a nyugdíjazás utáni, a szolgálati kutya életének végéig tart – és nemcsak nehéz, de roppant hálás feladat is. Az együtt elért eredmények önmagukért beszélnek, és reméljük, a jövőben példaként szolgálnak a fiatal kollégák számára.

Bachmann Róbert zászlós
Fotó: A szerző felvételei

Parancsra várva

Kiképzésen

A távoktatás jelene és lehetőségei

„A tanulás a legerősebb fegyver,
amivel megváltoztathatod a világot.”
Nelson Mandela

Korunk felfokozott élettempójának jellemzője a krónikus időhiány, az elvárásoknak való folyamatos megfelelés, a teljesítménykényszer. A tavaly berobbant koronavírus-járvány és a terjedésének megakadályozását célzó korlátozó rendszabályok drámaian csökkentették a frontális képzési formákon történő részvétel lehetőségét, előtérbe helyezve a különböző távoktatási formákat.

Napjainkban az élethosszig tartó tanulás („lifelong learning”) már nemcsak opcióként, hanem elvárásaként jelentkezik a legtöbb szakma, munkakör esetében. Ez hatványozottan igaz a honvédelem területére, ahol az új technológiák, eljárások, elvek elsajátításán és készségszintű alkalmazásán sok esetben emberéletek múlhatnak. E probléma kiküszöbölésében kulcsszerepet játszhatnak a távoktatási eljárások, melyek alkalmazásáról az elmúlt közel két évtizedes ciklusban már gazdag tapasztalatok gyűltek össze.

Hatalmas az igény a változásra, változtatásra

Az oktatás és képzés terén mindenedig nem tapasztalt igényként merül fel a változás, változtatás szükségessége, a progresszív, képesség alapú képzési módszerek alkalmazása, hiszen több, tanulási módszereikben teljesen különböző generáció elvárásait kell kielégítenie, a frontális osztálymunka módszereikhez szokott „X” generációtól egészen a számítógépes technológiát, virtuális közösségi teret életfelfogásként alkalmazó „Z” generációig.

Hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt gőzerővel folynak a kutatások a fejlett képzési rendszerek kialakítása, fejlesztése és az oktatásba, képzésbe történő bevezetése érdekében. Az ENSZ-, a NATO- és a partnerországokhoz hasonlóan a Magyar Honvédségben is bevezettek már online kiképzési felületeket. Ezek alkalmazása színesebbé, érdekesebbé teszi az oktatást, kiképzést

a fiatalabb generációk számára. Meggyőződésem, hogy ezeknek az online eszközöknek az alkalmazásával jelentős emberi, valamint anyagi erőforrás takarítható meg, nem is beszélve a kiképzők és kiképzendők idejéről. Az oktatás és a kiképzés online jellege miatt szinte bárhol, bármikor végrehajthatók az előírt feladatok.

A távoktatás egy olyan szisztematikusan létrehozott rendszer, melyet úgy alakítanak ki, hogy az rugalmas legyen, és a kevesebb időkerettel rendelkező tanulni vágyók részére is megteremtse a lehetőséget a fejlődésre, továbbá segítsen áthidalni olyan esetlegesen problémát jelentő adottságokat, mint például a földrajzi elhelyezkedés vagy a gazdasági, szociális helyzet.

Mi is pontosan az e-learning?

Az e-learning egy olyan tanulási forma, melynek alapjai azok az infokommunikációs eszközök, amelyek általában sokak számára elérhetőek, nyitottak, hálózaton keresztül hozzáférhetőek. Az e-learning egy olyan keretrendszert alkot, amely a tanulási, ismeretátadási módszereket, a számítógépes interaktív oktatószervert, a tutor (oktató) és a tanuló közötti interakciót egy általános keretrendszerbe foglalva teszi elérhetővé a szolgáltatást igénybe vevők számára.

E-learning technológiák körébe soroljuk az alkalmazott fejlett elosztott tanulást (Advanced Distributed Learning - ADL), a számítógép-alapú kép-

zést (Computer-Based Training - CBT), az elmerüléses képzést (immersive learning - virtuális térben, tapasztalati alapokra épülő képzés), a mobil tanulást (mobile learning - m-Learning) és az együttműködő tanulást (collaborative learning - csoportos munkára, csoportos együttműködésre, közös álláspont létrehozására, megoldás kidolgozására épülő oktatás). Napjainkban a vezető oktatási intézmények fejlett távoktatási eljárásokat (Advanced Distributed Learning - ADL) alkalmaznak.

A nemzetközi oktatástechnológiai fejlesztéseket célzó trendek, folyamatok alapján kijelenthető: ha a tanulási folyamat során nagyfokú rugalmasságra és differenciáltságra van szükség, a távoktatási módszerek, eljárások hatékonyan képesek támogatni, esetleg megújítani az „oktatás-képzés-képzés” rendszerét.

Az e-learning a katonai felkészítésben

Számos kérdés merül fel azonban az e-learning-konceptió alkalmazhatóságáról a katonai felkészítések esetében. Közülük a legfontosabb, hogy kiváltható-e egy tradicionális pedagógiai alapokon nyugvó felkészítési rendszer egy jól összeállított számítógépes felkészítési programmal? A válasz, természetesen, nem, hisz katonáink művelési területen hajtják végre a feladatokat, nem a virtuális térben, továbbá a gyakorlati készségek és képességek elméleti felkészítéssel továbbra sem sajátíthatók el. Az e-learning az elméletben

tanulható anyag elsajátítására tökéletes és költséghatékony megoldás, azonban mindenképp szükséges a felkészítés rendszerében a gyakorlati feladatok végrehajtását, továbbá a katonák, kezelőszemélyzetek és kisalegységek összekoordinálását lehetővé tevő gyakorlati fázis tervezése. A fenti dilemma megoldását leginkább a vegyes, „blended” rendszerű oktatás alkalmazása jelentheti.

A felkészítések területén a blended learning (vegyes képzés) olyan tanulási módszert jelenthet, amely ötvözi magában a tantermi (elméleti, gyakorlati), a gyakorlótéren végrehajtott gyakorlati oktatást és az internetes távoktatást. Az elméleti jellegű tananyag (ahol a kontaktórák nem szükségesek, például hadszíntérismereti tájékoztató, katonaföldrajz, vallásismeret, kulturális sajátosságok, a társadalmi nemmel kapcsolatos ismeretek stb.) elektronikus környezetben történő biztosításával az elméleti jellegű felkészítésre szánt idő jelentősen redukálható, amivel arányosan a teljes felkészítésre szánt idő csökkenthető, vagy a felszabaduló időkeret a gyakorlati képességek és készségek kialakítására, elmélyítésére fordítható.

Mindenképpen le kell szögezni: a blended rendszer már alkalmazott a Magyar Honvédségben, hiszen a korábbi, afganisztáni egyéni beosztású missziós felkészítések során a II. fázisában végrehajtott nemzetközi felkészítések - az esetek döntő többségében - ilyen oktatási formában történtek, a NATO JADL (Joint Advanced Distributed Learning) rendszerének segítségével.

A Magyar Honvédség rendelkezik saját, a fejlett képzési eljárásokat menedzselni képes távoktatási rendszerrel, amelynek bázisán megvalósítható a teljes távoktatási képesség. Az ILIAS (Integriertes Lern-, Informations- und Arbeitskooperations System = Integrált Oktatási, Információs és Csoportmunka Rendszer) egy nyílt forráskódú internetes felületen működő e-learning keretrendszer. Az ILIAS keretrendszeren működik például a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Vizsgaközpont által menedzselte minősítő és fokozati vizsgáztatás rendszere, itt futnak az Önkéntes Területvédelmi Rendszer távoktatási moduljai, valamint a pandémia alatt számos alkalommal ezen a keretrendszeren keresztül hajtották végre a különböző missziós területekre történő békeművelési törzstiszti célfelkészítést és a békeművelési bemeneteli követelmények felmérését az MH Béketámogató Kiképző Központban.

Új gondolkodásmódra van szükség

A Magyar Honvédség évszázados oktatási-képzési rendszerének módszertani jellemzői változásnak

indultak. Az alaptézis azonban még mindig az, hogy az oktató/kiképző és a tanítvány/kiképzendő, illetve ezek csoportjai rendszeresen és humánabb ideig - többnyire frontális osztálymunka, frontális magyarázat keretében - egy helyen tartózkodnak, és egyfajta tudás- és tapasztalatátadási folyamat keretében valósul meg a tanulás, tehát nem tudunk - és sok esetben nem is akarunk - kilépni az „iskoláskori” pedagógia módszereinek szorító kereteiből. Mi, a kiképzés végrehajtásáért felelős, valamint annak tervezésében részt vevő szakemberekként nem engedhetjük meg magunknak a „maradi” gondolkodásmódot, a meglévő, alkalmazott eljárásokhoz való csökönyös ragaszkodást, az újításoktól való teljes elzárkózást. A technológia rohamléptekkel fejlődik, minden innovatív eljárás, alkalmazás, amely egy tevékenység vagy folyamat hatékonyságának, eredményességének növelésére irányul, előbb-utóbb meg kell jelenjen az oktatás, a kiképzés rendszerében, hisz mindannyiunk, és az általunk működtetett kiképzési rendszer legfőbb célja és produkuma az elméleti és gyakorlati tudással és képességekkel felvértezett professzionális katona.

Bornemisza Géza törzsszázlós
Illusztráció: Varga Tamás alezredes,
Kelemen Ilona honvédelmi alkalmazott

Fegyvertesztelések

Oroszország kihasználta a szíriai konfliktus adta lehetőséget, hogy a legmodernebb haditechnikájakat felvonultassák, harci körülmények között kipróbálják, az esetleges fejlesztési hibákat feltárják, kijavítsák és a kor haditechnikai elvárásainak megfelelően továbbfejlesztik.

Jurij Boriszov miniszterelnök-helyettes (és volt hadügyminiszter-helyettes) kijelentette, hogy a szíriai háború esélyt kínált Oroszország számára a haditechnikai eszközök kipróbálására, ezáltal felszínre hozva egyes rendszerek hibáit. A tesztelt eszközök között voltak új repülőgépek, rakétavetők, illetve számos jármű és egyéb felszerelés, amelyeket harci körülmények között vizsgáltak. Vlagyimir Putyin orosz elnök megjegyezte, hogy 57 védelmi ipari cég mintegy 1200 képviselője segített kiküszöbölni a katonai felszereléseknél feltárt összes hiba 99 százalékát.

Még a robotikát is tesztelés alá vonták, hogy hibáit feltárják. Egy blogoszféra-jelentés például megjegyezte, hogy egy „csúcstechnológiás” támadó művelet során orosz robotokat vetettek be a szíriai gyalogság és orosz tüzérség támogatására a UAV (Unmanned Aerial Vehicle – pilóta nélküli légi jármű) és az Andromeda-D harctéri vezetési és irányítási rendszer harcvezetése alatt.

A tesztelés széles körű volt, és immár bő ötéves időszakot ölel fel Szíria éghajlati viszonyai között. Mivel több mint 600 féle eszköz tesztelésére került sor, a következőkben

bemutatjuk a 2017-es és 2018-as tesztek reprezentatív eredményeit.

2017

- A BRDM-2 páncélozott felderítőjármű harmadik modernizálási ütemének eredményeit Szíriában próbálták ki, egy harckocsigéppuska és egy zárt torony felszerelésével, amelyben a lövész védett az elleneséges lövedékekkel és repeszekkel szemben. A jármű jó terepjáró képességgel és behúzható kerekekkel rendelkezik, amelyekkel képes mély árkokat és lövészárkokat leküzdeni.

- Egy jelentés megjegyezte, hogy Tocska-U és Iszkander harcászati (ballisztikus) rakétákat vetettek be Idlib városban található „ellenzéki” állások ellen. Oroszország tagadta a vádak.

- Az orosz vezetés Szíriában szemmel láthatóan új generációs testpáncél-ruházattal volt ellátva, mivel az egyik tiszt nagy ellenállású kevlar – más néven aramidszálas – anyagból készült ruhában jelent meg a sajtó előtt. Állítólag ötször erősebb, mint az acél.

- A Szpecnaz erőket az AK-73M3 gépkarabéllyal látták el, amely naplapi optikai eszközök, Krecset típusú

kollimátoros célzókészülék és Luna éjjellátó monokuláris távcső számára Picatinny-sínnel szerelhető fel.

- Problémákat fedeztek fel a legújabb orosz Szu-34 és Szu-35 repülőgépek fedélzeti elektronikus berendezéseiben és azok szoftvereiben, valamint a legújabb fegyvereknek a távolsági bombázó-repülőgépek fedélzeti rendszereivel való kompatibilitása kapcsán. Szintén kijavításra váró probléma merült fel azon önvédelmi rendszerek megbízhatóságával kapcsolatban, amelyek a repülőgépek védelmét biztosítják a hordozható légvédelmi rakétarendszerekkel szemben.

- Boriszov megjegyezte, hogy a Szíriában tesztelt fegyverek közé tartoznak a Szu-35Sz és a Szu-30SzM vadászgépek, Szu-34 vadászbombázók, Szu-24M frontbombázók, Szu-25SzM csatarepülőgépek, Tu-22MZ és Tu-95MSz nagy hatótávolságú bombázórepülőgépek, valamint Ka-52, Mi-24, Mi-35 és Mi-28 típusú harci helikopterek. Noha nem határozta meg pontosan a felszerelés típusait, megjegyezte, hogy tesztelték a legújabb kommunikációs, felderítő-, úrfegyverzeti és elektronikai hadviselési rendszereket, valamint a Ratnik egyéni harcászati felszerelést.

- Szergej Sojgu védelmi miniszter megjegyezte, hogy a T-90 harckocsi kiválóan teljesített a terroristák elleni harcban.

- Az orosz műszaki alakulatok bevetették a PP-2005M pontonhidat a szíriai kormányerők támogatására az Eufráteszen történő átkeléshez. A híd nagyjából egy óra alatt telepíthető és 120 tonna teherbírású.

- Sojgu megjegyezte, hogy Szíriában Iszkander és Tocska-U harcászati (ballisztikus) rakétaindító komplexumokat, illetve Kalibr és H-101 cirkálórakétákat is alkalmaztak.

A Hrizantema (NATO-kód: AT-15) irányított páncéltörő rakéta járműre telepítve

- Napvilágot látott, hogy a TOSz-1A Szolncepajok nehéz tűzvetőt Idlib tartományban és azt megelőzően Hama tartományban is bevetették. A Szolncepajok egy modulárisan átalakítható rendszer, amely termobarikus keverékkel töltve levegő és üzemanyag keverék robbanásának hatását kelti. Alkalmazása hatékony hegyvidéki terepen vagy városi környezetben.

2018

- Oroszország H-101 rakétáját tesztelték, majd korszerűsítették a helyi éghajlati viszonyoknak megfelelően. A harcászati rendeket a szíriai körülményekhez igazították.

- A szíriai Hmeimim orosz légibázison megfigyelték a Tor-M2 légvédelmi rendszert. Ez képes légi célokat felderíteni, nyomon követni és megsemmisíteni vízszintesen 15 kilométeres és függőlegesen 10 kilométeres távolságig.

- Egy cikkben megjelent feltételezés szerint Szíriába telepítettek 2Szm19M1 Mszta 152 mm-es önjáró löveget vagy annak legújabb változatát, a 2Szm19M2-t. Itt megjegyezték, hogy egyes berendezések szíriai alkalmazását – például a Verba és a Tor légvédelmi rakétarendszerek, emellett az Uran robotharckocsi – csak az Oroszországba történt visszacoportosítást követően jelentették be. Hasonló a tapasztalat a legújabb Mszta önjáró löveggel kapcsolatban is.

- Ricsag-AV aktív szonár- és radarzavaró-berendezéssel ellátott Mi-8 helikoptert is megfigyelték Szíriában.

- A Mi-28N és a Mi-35 harci helikoptereket sokoldalúságuk és napi többszöri feladat-végrehajtásra való alkalmasságuk miatt vetették be. Terroristák elleni „szabad vadászatot” végeztek Szíria felett, és sok

repülési feladatot hajtottak végre éjszakai viszonyok között. A Mi-28N éjjellátó rendszere 15 km-es távolságban tudott felderíteni járműveket, míg a Mi-35 rendszere 6-7 km-es távolságból.

- A harci körülmények között folytatott kiszolgálási és karbantartási eljárások lehetőségeket kínáltak a szerelőknek arra, hogy tökéletesítsék a repülőgépek meghibásodásainak azonnali kijavítását, és jobban tervezhető üzemeltetést biztosítsanak. Különös figyelmet fordítottak a fedélzeti elektronikus rendszerekre. Az orosz védelmi minisztérium hivatalos beszámolója szerint Szíriában mintegy 68 repülőtechnikai rendszert teszteltek. Néhány modellt módosítottak, néhányat teljesen elvetettek.

- Andrej Lajkovszkij, az állami Pilóta Nélküli Légijármű-központ helyettes vezetője szerint a terroristák olcsón és gyorsan állítanak elő UAV-eket. Oroszországnak rendszereket kellett fejlesztenie ezen eszközök elhárítására. Másrészt, az orosz UAV-eket hatékonyan bénították elektronikai hadviselési rendszerekkel. Így ezen a területen még sok a tennivaló.

- Szíriában tesztelték a Glaz, azaz Szem nevű egyéni felderítőrendszert. Ez magában foglalt egy nagy felbontású kamerát, amely képes felderíteni az egyenetlen terepen vagy épületek mögött rejtőző ellenséget. A rendszert kézi rakétavetővel 300 méter magasra a levegőbe juttatják. A kamera ejtőernyővel ereszkedik le, és továbbítja a képeket a katona táblagépére. A maximális látómező körülbelül fél négyzetkilométer. A Szkarabeusz egy kis, kecskes robotplatform nagy felbontású videokamerával, mikrofonnal és hőérzékelővel. Alagútkutatásoknál alkalmazzák, mivel mindössze 15

centiméter magas, és elektronikus motorral szinte zajtalan.

- Az SzPG-9 Lándzsát Szíriában tesztelték. Ez egy nagy pontosságú páncéltörő gránátvető. Olcsóbb, mint más páncéltörő fegyverek, nagy a tűzgyorsasága (percenként akár hat lövés), egy kilométer a hatótávolsága, és hamarosan éjjeli célzókészülékkel, illetve erősebb lőszerrel látják el.

Összegzés

Ahogy a fent leírtakból is kitűnik, az oroszoknak lehetőségük nyílt a kidolgozott harcászati eljárások kipróbálására és azoknak az adott körülményekhez igazítására. A szíriai harcstéren megszerzett tapasztalatok kiváló alapot biztosítanak a jövőbeni harcászati kidolgozásához. Mindamelllett elmondható, hogy a jelentős fegyverexportot folytató ország a potenciális vásárlók felé is megfelelő marketinget tudott teremteni.

A cikkben leírtak alapján a következőketem az, hogy a jövő haditechnikai eszközeinek a fejlesztésekor kiemelt hangsúlyt kell helyezni a valóságot megközelítő helyzetekre – felhasználva a saját, illetve más országok által begyűjtött tapasztalatokat –, szemben a laboratóriumi körülményekkel. Véleményem szerint a 21. században például a harckocsi elleni közelharc eszköze nem korlátozódhat kizárólag annak fizikai vakítására és mozgásképtelenné tételére. Számolnunk kell a technológia fejlődése által kínált opciókkal, ilyen a távoli hozzáférés lehetősége általi informatikai bénítás.

Elengedhetetlennek tartom, hogy az internet korában az altiszti állomány nyomon kövesse a világban lezajló konfliktusokat, hogy szakmájuknak megfelelően információt gyűjtsenek az újonnan megjelenő eszközökről, azokkal kapcsolatos eljárásokról, illetve az ezek semlegesítésére irányuló tevékenységről. Minden szakterületen fontosnak gondolom az összegyűjtött tapasztalatok feldolgozását és beépítését.

Soós Lajos főtörzszászlós
Fotó: Internet

A PP-2005M pontonhidat néhány évvel ezelőtt rendszeresítették

A méhkolóniában is megvan mindenkinek a feladata

Egy méhészkedő katona gondolatai

A méhészkedés nemcsak egy szakma, egy mesterség, hanem hivatás is. Bámulatos a méhkolónia szervezettsége. A kis dolgozó méhecske, amikor kikel a sejtből, először a kaptáron belüli munkákat végzi. Ezek a feladatok a következők: a kisméhek etetése, a kaptár takarítása, őrszolgálat a röpnylásban, illetve a nektár feldolgozása. Ezt követően kirepül a kaptárból és kiveszi a részét a nektárgyűjtési feladatokból. Kicsit olyan, mint a napi élet a laktanyában. Megvan mindenkinek a feladata, és adottak a kötelező napirendi pontok, amelyek mindenkire vonatkoznak.

A Nógrád megyei Balassagyarmaton születtem, és Nagyorosziban nőttem fel. Az iskolai tanulmányaimat Szécsényben folytattam a Liphay Béla Mezőgazdasági Szakközépiskolában. A sikeres érettségi vizsga után elvégeztem a technikumot is. A középiskolai tanulmányaimmal párhuzamosan több szakvizsgát is megszerkeztem. Elhivatottságot éreztem a katonai pálya iránt, mivel a családomban minden férfi volt katona. Édesapám a szentesi műszaki ezredben szolgált, nagyszüleim tüzéreként és határ vadászként védték Magyarországot a második világháborúban.

Vándornyk Ottó főtörzsőrmester nyolcéves kora óta méhészkedik

Kisgyerekkorom óta nagy érdeklődéssel figyeltem a drégelypalánki lövészeteket, és lenyűgözött a hatalmas harcjárművek látványa (ZSZU-23-4 „Silka”), ezért 2001-ben úgy döntöttem, hogy jelentkezem a Magyar Honvédség Központi Tiszthelyettes Szakképző Iskolába (MH KTSZI). Sikeresen zártuk az év végi vizsgáinkat, majd készültünk az avatásunkra, ami a Hősök terén történt. Nagyon büszke voltam magunkra – kemény egy év volt! Nagyoroszi helyőrségben kaptam az első beosztásomat a Magyar Honvédség 5. Légvédelmi Rakétaezrednél. Az I. ütegnél szolgáltam Csokona Gábor százados vezetése alatt. Szerettem itt dolgozni, nagyon jó csapat volt. 2004 októberében áthelyeztek Veszprém helyőrségbe az akkori Magyar Honvédség 64. Veszprém Vezetési és Radarezredhez, ahol – annak jogutódjainál – a mai napig, immáron 17 éve szolgálok.

A méhészkedéssel gyermekkoromban ismerkedtem meg. 1989-ben 46 „Nagyboconádi 24 keretes kaptárral” méhészkedtünk. Nyolcéves voltam akkor. Ettől az időponttól vettem részt az összes méhészeti feladatban. Tulajdonképpen édesapám a mentorom, akitől mindennap tanulok valami újat. Ezer köszönet érte.

Jelenleg 86 családos méhészetünk van, 10 és 12 keretes „Hunor” rendszerű rakodókaptárral. Méhészetünk igazi családi kisvállalkozássá nőtte ki magát az évek folyamán. Nagyon

Egyenruhából egyenruhába...

sok munka van azonban mögötte. Pár mozzanat az éves munkálatok közül: fészekkezelés, vándorlás, pörgetési időszakban a méz elvétele, méhegészségügyi teendők, telelésre való felkészülés, mézárusítás, viaszfigurák készítése, faipari munkálatok, keretkészítés, viaszolvasztás, méhészeti eszközök karbantartása, képzések – szóval ennek a szakmának a gyakorlása sokrétűséget kíván a művelőitől.

A méhészkedés és a honvédség között nagyos hasonlóság van. A méhek is egy nagy közösségben élnek, több tízezer egyeddel egy családban. Nyár közepe táján ez a szám körülbelül 40 000–70 000 egyed/család. Mindenkinek megvan a feladata, és így tudják elérni a közös céljaikat. A méhek védik a királynőt, aki a kolóniában a „parancsnok”. Az ő felelőssége a család fenntartása, irányítása. A dolgozó méhek főként mézet állítanak elő, másodsorban méhviaszt, propoliszt, virágpórt és méhpempőt, valamint nagyon fontos szerepük van a beporzásban. A méhek fő fegyvere a fullánk. Csak akkor szúrnak, ha magukat vagy családjukat veszélyben érzik.

A méhek másként látják a színeket, mint mi. Például a piros színt nem érzékelik, de az UV- és a polarizált fényt

igen. A tájékozódásukban a szaglás is nagy szerepet játszik. A méhek úgynevezett táncjal jelzik a mondanivalójukat. Ha felfedeztek egy új mézelő táplálékforrást, ivóvízkészletet, vagy éppen gyűjtőméheket toboroznak a fiatal bogarak közül, akkor különböző táncjal jelzik társaiknak a pontos koordinátákat. Nagyon nagy teljesítmény van ezeknek a kis állatoknak a háta mögött! Gondoljunk csak bele, hogy 1 kilogrammnyi nektár begyűjtéséhez kb. 50 000 méh rakománya szükséges. Egy átlagos méh élete során minimum háromszor megkerülhetné a Földet. Fő gyűjtési időszakban 6 hetet élnek, és éjjel-nappal dolgoznak. Nappal a nektárt gyűjtik, míg éjszaka a kaptárban „érellek” azt.

A méhésztanyánk a Börzsöny lábánál található, gyönyörű erdei környezetben. Májusban, amikor kivirágznak az akácok, minden fehér színben pompázik, akácillattal telítődik a határ, az egész erdőt „bezsongják” a méhek, és szorgos munkájuknak köszönhetően a kaptárokat telehordják friss akácmézzel.

Ha valaki feszülten megy közejük, ha fél a méhektől, kapkod, csapkod, rohan, a méhek ezt megérik, és támadásként reagálnak rá – nagy valószínűséggel az effajta viselkedésnek szúrás lesz a vége. A gátlásokat, félelmeket le kell küzdeni, és akkor békeség lesz az ember és a méh között.

A méhek nyugodtsága hatással van rám, nagyon sokszor segít levezetni a felgyülemlett stresszt. Megfogalmazódhat a kérdés: nem különös hobbi ez? Lehet, ám nagyon szeretem csinálni, lehetőséget biztosít, hogy több téren is kipróbáljam magam. Szeretek a méhesben, a természetben lenni és hallgatni a zümmögésüket, mert a zsongásból származó frekvencia nyugtatóan hat rám. Zárszóként annyit szeretnék mondani: egy jó méhésztől mindenhol a legjobbat hozza ki az állományából, és mindent megtesz azért, hogy ezt az állapotot fenn is tartsa. Úgy vélem, ez a jó vezető ismerve közt is fellelhető.

Vándornyk Ottó főtörzsőrmester
Fotó: A szerző archívumából

Vadászati világkiállítások Magyarországon

Egy a természettel

Magyarországon először 1871-ben rendeztek hivatalosan Országos Vadászati Kiállítást, mely jellegét tekintve egy szakmai fórum volt a vadászok számára. Az első kiállítás százéves évfordulóján, 1971-ben került sor Budapesten a Vadászati Világkiállításra (Exhibition World of Hunting), melynek kimagasló programsorozatára nem volt példa a hasonló események között. A nagyszabású rendezvényre mintegy kétmillió jegyet váltottak, a látogatók közül a becslések szerint kétszáz ezren érkeztek a világ különböző pontjairól. Eltelt 50 év, és az 1971-es világkiállítás 50. évfordulója alkalmából Magyarország ismét vadászati világkiállítást szervezett. 2021. szeptember 25. és október 14. között az „Egy a Természettel” (One with Nature) Vadászati és Természeti Világkiállítás központi programsorozata a Hungexpo Budapest Kongresszusi és Kiállítási Központ közel 75 ezer négyzetméteres, felújított területén rendezték

meg, de országszerte számos kapcsolódó programra sor került.

Emlékbélyeg az 1971-es kiállításra

Az 1971-ben megrendezett Vadászati Világkiállítás alkalmából a Magyar Posta bélyegsorozatot bocsátott ki. A bélyegeket Légrady Sándor tervezte. A bélyegképek azonos elrendezésűek. Az egytónusú hátterek vékony arany léccel szegélyezettek. Alul a „Magyar Posta” felirat és az értékjelzés fehér színben olvasható. A kiállítás nyolcszögletű emblémája arany alapon fekete nyomattal, változó elhelyezésben valamennyi bélyegen megtalálható.

Az egyes bélyegképek ábrái: 40 filléres címlet: Középkori bölényvadászat; 60 filléres címlet: Vadkanúzás kutyákkal; 80 filléres címlet: Vadászok szarvaslesen; 1 forintos címlet: Solymászat; 1,20 forintos címlet: Elejtett szarvas két vizsgálóval; 2 forintos címlet: Tűzokcsalád; 3 forintos címlet: Vízben álló halász merítőhálóval; 4 forintos címlet: Stilizált hal, a háttérben két horgász.

A bélyegsorozatot egy bélyegblokk egészítette ki, mely egy négytagú özcsaládot ábrázol.

Surányi Barnabás zászlós
Az illusztrációk a szerző gyűjteményéből valók

Bajtársi találkozó – történelmi helyszínen

Az első világháborús egykori frontvonal mentén fekvő – Velencétől mintegy 120 kilométerre található – Romans d'Isonzo és Versa települések temetőiben márványtáblát avattak a Nagy Háborúban meghalt katonák emlékezetére. A 2021. szeptember

5-én tartott rendezvényen a Magyar Honvédséget a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum parancsnoka képviselte. A ceremóniát követően lehetőségem volt a jelenlévő olasz és külföldi meghívottakkal beszélgetni. E történelmi helyszínen nyújtottam át a Zrínyi Kiadó könyveit és kiadvá-

nyait, köztük a Honvéd Altiszti Folyóirat idei első számát Otto Jausnak (balról a második), az Osztrák Fekete Kereszt Hadisírgondozó Hivatal elnökségi tagjának, regionális vezetőnek. Az újság hátsó borítóján történetesen az első világháborút követően kiadott osztrák emlékérmeket mutattam be az olvasónak; az összeállítást az osztrák partner elismerő szavakkal üdvözlölte. Nagy érdeklődéssel lapozta a gazdag hadtörténelmünk-ről áttekintést nyújtó, Illustrated Military History of Hungary című kötetet is. A beszélgetés résztvevője volt Franco Stacul ny. ezredes (balról az első), a Fekete Kereszt helyi Baráti Társaságának alapító elnöke, egyben a Nemzetközi Rendőr Szövetség (IPA) képviselője.

Lejegyezte: Dr. Murinkó Attila ezredes

Fotó: Dr. Sergio Petiziol (Professzor Pintér Lajos, Magyarország tiszteletbeli veronai konzuljának helyi segítője, a Magyar Honvédség önzetlen támogatója)

Néhány jótanács a nátha kezelésére

Mint tudjuk, a katonák naponta végzik feladataikat akár esőben, sárban, szélben, hóban, fagyban. Annak ellenére, hogy az öltözködési utasítást betartva igyekeznek melegen öltözni, és az immunrendszerükkel sincs gond, a téli időszakban gyakori a meghűlés. Szeretnék néhány praktikus jótanácsot megosztani az olvasóval a meghűlés megelőzésére, illetve hatékony és gyors kezelésére, hogy mielőbb vissza tudjuk nyerni az egészségünket és szolgálatképességünket.

1 A Kalasnyikov gépkarabély helyett most az első fegyverünk a C-vitamin. Mind a megelőzésben, mind a már kialakult betegség kezelésében nagy segítségünkre van egy jókora adag belőle. Fogyasszuk természetes formában is, legjobb forrásai a csipkebogyó, a homoktövis, a paprika, a káposzta és a citrusfélék.

2 Mozogjunk a szabad levegőn! Az immuntréning mindennap fontos és hasznos, akkor is, ha hűvös, barátságtalan az idő. Egy bálnás megfázásnak pedig egyenesen jót tesz egy könnyű, rövid séta, hiszen a jó levegő tágítja a hörgőket és könnyebbé teszi a köhögést. Gyógyteákat megelőzőként is fogyasszunk. Akkor a leghatásosabb, ha frissen készítjük, és langyosan, mézzel fogyasztjuk. Különösen hatásos a bodza-, a gyömbérgyökér és a hársfavirágtea. Egy csésze forró tea gyógyszerként hat az emberre meghűlés esetén.

3 Párásítsunk, szellőztessünk. A szoba párásítása és gyakori szellőztetése a megelőző intézkedések közé tartozik, de akkor is figyeljünk oda ezekre, ha már kialakult a betegség.

4 Lazítsunk! Kíméljük magunkat, igyekezzünk a megszokottnál többet aludni. Az ellazuláshoz és a pihentető alváshoz hozzájárulhat egy gyógynövényes kádfürdő (ha van rá lehetőségünk). Csepegtessünk eukaliptusz-, mentol- vagy erdeifenyő-olajat 35-38 °C-os vízbe, majd vegyünk egy 10-20 perces lazító, hurutoldó fürdőt. (Láz esetén ne alkalmazzuk!)

Surányi Barnabás zászlós

Humor

Katonadolog

Nagy főtörzsőrmester fia sír a kapujuk előtt. Arra jár Tóth őrnagy, az altiszt parancsnoka. Látja a gyereket, majd megkérdezi:

- Hát te meg miért sírsz ennyire?
- Apukám kalapáccsal ráütött az ujjára.
- De hát ezért neked nem kellene sírnod, nem a te ujjad volt, meg egyébként is katonadolog.
- Hát... Először én is csak nevettem...

Meglepetés

Kiss zászlós bemegy az állatkereskedésbe, pórázon húzva maga mögött egy jegesmedvét.

- Merre van az a másik eladó? - kérdezi rettentő mérgesen.
- Az eladónő megszeppenve kérdez vissza:
- Milyen másik eladó?
- Akitől egy évvel ezelőtt állítólag egy tengerimalacot vettem...

Vészhelyzet

Gaál őrmesternek kigyullad a fészere. Míg ő az oltással van elfoglalva, megkéri a feleségét, hogy hívja a tűzoltókat:

- Halló, tűzoltóság? Kérem, jöjjenek gyorsan, ég a fészereünk!
- És hogy jutunk el önökhöz?
- Hát már nincs meg az a szép piros autójuk, amin sziréna és fecskendő is van?

Okos

Kovács szakaszvezető a gyakorlaton egy UAZ-zal robog a harcálláspontra, viszi magával Orsós őrvezetőt, az ír-nokot. Egyszer csak megáll alattuk a dzsip.

- Szakaszvezető úr, miért álltunk le? - kérdezi az őrvezető.
- Mert kifogyott a benzin - hangzik a felelet.
- Jaj, de okos maga, szakaszvezető úr! Én biztosan tovább vezettem volna.

Focirajongó

Deák törzsászlós bemegy a helyi kocsmába a kutyájával.

- Bekapcsolhatnám a televíziót? Az enyém ugyanis elromlott, a kutyám meg nagy rajongója a magyar focivalogatottnak, és sosem hagy ki egy meccset sem.

A csapos beleegyezik, bekapcsolják a készüléket, a kutya leül. Támad a csapat, rúgnak egy nagy kapufát. A kutya felugrik a bárpultra, kétlábra áll és elkezd táncolni. A csapos álla leesik:

- Úristen, ez nem semmi! És mit szokott csinálni, ha a csapat gólt rúg?
- Azt nem tudom, még csak három éve van nálam a kuttyus.

Lottó

Tóth zászlós elhatározza, hogy életében először kipróbálja a lottót, mivel a katonák a laktanyában arról beszéltek, milyen sokat lehet most nyerni. Be is tér a helyi lottózóba, töpreng egy kicsit, majd így szól az ott lévő hölgyhöz:

- Mondja, kedves, hogy is működik ez a játék?
- El kell találni 5 számot...
- Milyen fegyverrel, és milyen messziről?

Kommunikáció

Egy hosszú gyakorlat után Davidson őrmester bemegy a helyi bárba lazítani. Kér egy whiskyt, csendesen iszogatja, hozzá pedig gyönyörű, tökéletes karikákat ereget a szivarjából. Egyszer csak egy nagydarab indián kocogtatja meg a vállát:

- Idefigyelj, sápadtarcú, nagy bajban leszel, ha nem hagyod abba az anyázást!

Szépségápolás

Karádi őrmester Nellyvel, a butikoslánnyal beugrik a vasbogdányi kisboltba. Egy ideig együtt vásárolnak, majd elszakadnak egymástól. Amikor az őrmester rátalál a hölgyre, meglepve látja, hogy az uborkakonzerveket pakol a polcokon.

- Drága Nellyke, hát magácska mit csinál?
- Tudja, őrmester úr, ma voltam kozmetikusnál, és azt mondta, hogy jót tesz az arcomnak az uborkapakolás...

Tigyi István Zsolt főtörzsászlós

HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

Megjelenik évente hat alkalommal, minden páros hónapban
2021/5. szám
(október)

Kiadja a Magyar Honvédség Parancsnoksága

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Elnök:

Kaszab Zoltán főtörzsászlós,
a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa

Tagok:

Balog Sándor főtörzsászlós
Bálint Ákos főtörzsászlós
Bogya Sándor főtörzsászlós
Dr. Murinkó Attila ezredes
Soós Lajos főtörzsászlós
Tigyi István Zsolt főtörzsászlós
Tömösközy Tamás Kálmán törzsászlós

A folyóirat kiadásában és terjesztésében közreműködik a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhatal Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság – Zrínyi Kiadó

FELELŐS VEZETŐ:

Kulcsár Gábor ügyvezető
A ZRÍNYI KIADÓ VEZETŐJE:
Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy

Felelős szerkesztő: Kiss Zoltán ny. alezredes

Olvasószerkesztő: Havasi Máté
Korrektor:
Apagyiné Gáspár Jolán
Tervezőszerkesztő: Kiss Fanni Flóra
Címlapfotó: Kozák Piroska százados

Szerkesztőségi titkár: Pásztor Júlia
A szerkesztőség címe:
1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Telefon: 272-02, 459-5355,
fax: 459-5354
e-mail-cím: kiss.zoltan@hmzrinyi.hu
pasztor.julia@hmzrinyi.hu
Nyomdai kivitelezés:

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhatal Nonprofit Kft. Soksorozósító Osztály
Felelős vezető: Pásztor Zoltán
Ár nélküli, belső terjesztésű kiadvány.

HU ISSN 1586-2917

A folyóirat teljes terjedelmében olvasható a www.honvedelem.hu portál kiadványok rovatában

A Honvéd Altiszti Folyóirat tagja az Európai Katonai Sajtószövetségnek (EMPA)

Történelmi emlékezés

Egy '56-os hős Olaszországból

Prof. Pintér Lajos titulusait hosszasan sorolhatjuk: Magyarország tiszteletbeli veronai konzulja, a HM honvédelmi államtitkárának tanácsadója, az MH Ludovika Zászlóalj fiatal tisztjelöltjeinek „mentora” – és nem utolsósorban (lapunk októberi számához kapcsolódóan) az 1956-os forradalom és szabadságharc hőse. Felkértem egy interjúra, amit a Honvéd Altiszti Folyóirat idei 6. számában tervezünk közreadni. A felkérésre azonnal igent mondott, jóllehet 86 évesen is igen zsúfolt a naptára, sok teendője van itthon és második hazájában, Olaszországban is, ahol egykoron, 65 éve befogadták és felkarolták.

E sorok illusztrációjaként professor úr számomra átadott személyes fényképei, dokumentumai láthatók. A Honvéd Altiszti Folyóirat szerkesztőbizottságának nevében ezúton is jó erőt és egészséget kívánok neki.

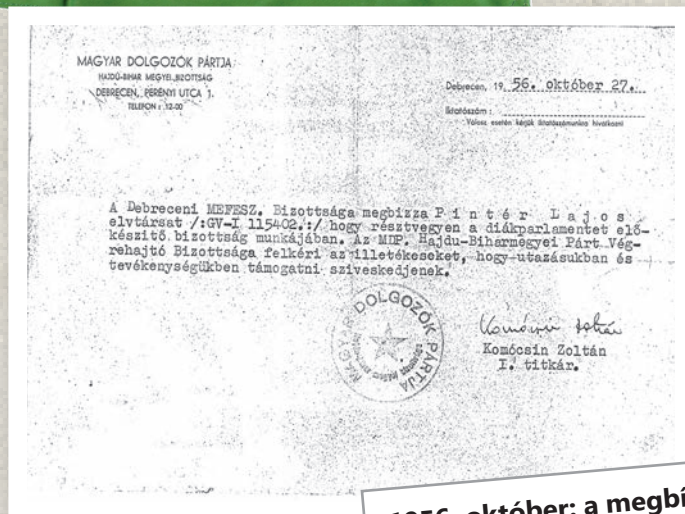
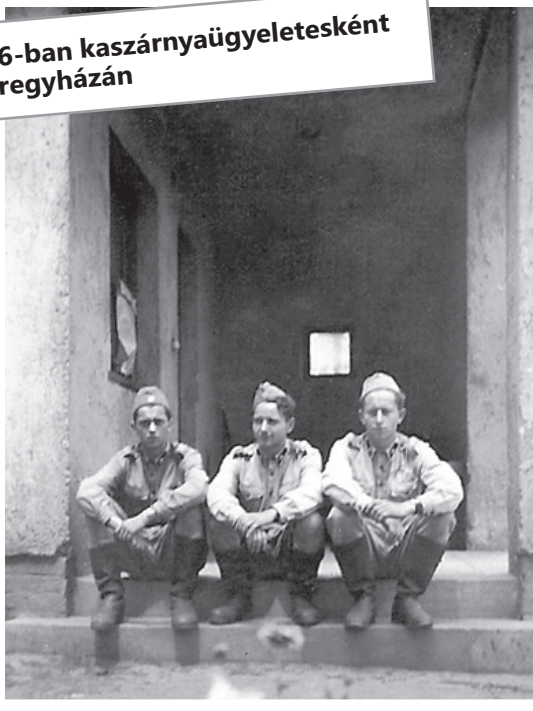
Dr. Murinkó Attila ezredes

1955 nyara, Aszódon a mamával

1956. február, orvostanhallgató csoporttársakkal Debrecenben

1956-ban kaszárnyaügyeletesként Nyíregyházán

1956. október: a megbízatás